

LIGE VÆRD

Vi kommer igen og igen til at fokusere på noget andet, end de mennesker som har brug for hjælpen.

*Bettina Post
Borgerrådgiver*

GØDVAD

efterskole

Et godt sted at være – og lære

BESØG
OS PÅ
www.goed.dk

Gødvad Efterskole er for dig, der har svært ved at lære tingene i skolen og derfor har brug for ekstra støtte i 8., 9. eller 10. klasse.

Vi sidder ikke kun ved et skolebord, men lærer også tingene, når vi arbejder i marken, i stalden, på scenen eller i skolens gode værksteder.

Gødvad Efterskole | Stavangervej 2 | 8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 08 11 | info@goed.dk | www.goed.dk

STU-Ildrætsmedhjælper på Ulbølle - en uddannelse for livet - basis for et værdigt voksenliv

UNGDOMSUDDANNELSE FOR UNGE MED SÆRLIGE BEHOV

WWW.IEU.DK • TLF. 62 20 30 77

Ligeværd under forandring

Der er langt igen, før vi kan tale om ligeværdighed for børn, unge og voksne med særlige behov. Mange unge skal kæmpe for overhovedet at få det uddannelsesforløb, de gerne vil have, og efterfølgende havner langt de fleste unge, der gennemfører deres STU, på kontanthjælp. Forældre til børn med særlige behov må ofte kæmpe en kamp for at blive anerkendt for de omkostninger de bærer, for at deres børn ikke skal glide ud af fællesskaberne med andre børn. Ja, der er meget langt igen til det Ligeværd ønsker: ligeværdighed i alle livets forhold.

Vi skal ikke give op. Vi skal blive endnu bedre og skarpere til at opfylde vores formål, og at få flere til at bakte op om Ligeværd. Vi har brug for at gøre hinanden endnu bedre til at løfte vores fælles opgave. Vi skal samarbejde med andre organisationer, som vil det samme som os. Vi skal blive kendt af endnu flere, så vi taler med stærkere stemme.

I september var Ligeværd's medlemsforeningers bestyrelser samlet til strategidag. Forretningsudvalget havde på forhånd defineret tre områder, der skulle arbejdes med. Deltagerne blev bedt om at give bud på udvikling af Ligeværd's samarbejde med andre organisationer, hvordan vi kan give foreningen øget synlighed samt hvordan samarbejdet mellem foreningsfællesskabets medlemsforeninger kan styrkes.

Dagen gav mange gode forslag. Udvikling af vores kommunikation. Tydeliggøre Ligeværd's værdigrundlag og DNA i en fælles fortælling, udvikle fælles projekter og mange andre gode ideer.

Forretningsudvalget har samlet de gode input og præsenteret planerne for det kommende udviklingsarbejde. Særligt en idé er kommet til at sætte sit aftryk. Det er ideen om at sammenlægge arbejdet og medlemmerne af FUS, SL, DHI og BUS. Afsættet for den idé er, at vi på den måde kan samle flere ressourcer til de aktiviteter, der efterspørges af medlemmerne: konferencer, temadage, inspirationsmøder og politiske drøftelser ved at bruge færre ressourcer på at holde bestyrelsesmøder og minimere det organisatoriske arbejde, der er forbundet med mange foreninger.

Det er selvfølgelig en gennemgribende idé, som ikke bare kan gennemføres over kort tid. Det vil komme til at kræve tid og mange drøftelser for at sikre, at alle er trygge og kan se mulighederne i en ny organisering.

Forretningsudvalget har besluttet at sætte drøftelserne i gang. Foreningerne skal på bestyrelsesmøder præsenteres for forslaget. Det kommende år skal så bruges til samtaler mellem medlemmerne og foreninger, og går alt vel kan det være Foreningsfællesskabet har en ny form om et år.

Udgangspunktet for arbejdet at styrke fællesskabet i Ligeværd, styrke kommunikation og synlighed og styrke foreningens arbejde med uddannelse, job, boliger og socialt liv for dem det hele handler om: børn, unge og voksne med særlige behov.

Esben Kullberg

Ligeværd udgives af Foreningsfællesskabet Ligeværd

Foreningsfællesskabet består af

Landsforeningen Ligeværd (LL)

Unge for Ligeværd (UFL)

Skolesammenslutningen Ligeværd (SL)

Foreningen af uddannelsessteder – Ligeværd

(FUS)

Bo- og Udviklingsfonden for borgere med

Særlige behov (BUS)

Netværket Den helhedsorienterede Indsats

(DHI)

Ansvarhavende redaktør

Jørn Lehmann Petersen

Redaktion: Peter Christensen

Abonnement og medlemskab

ligevaerd@ligevaerd.dk

86 20 85 70

Oplag

2500

Design og tryk

Jørn Thomsen Elbo A/S

Næste blad udkommer

1. februar 2017. Udbringes med post 1. februar

2017. Stof til bladet skal være redaktionen i

hænde senest den fredag den 6. januar 2017.

Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte

indlæg. Artikler i bladet dækker ikke nødven-

digtvis redaktionens eller Foreningsfællesska-

bets holdninger.

Kontakt

Foreningsfællesskabet Ligeværd.

Vejlbjergvej 8A, 8240 Risskov, tlf. 86 20 85 70

www.ligevaerd.dk

Formand

Jørn Lehmann Petersen, tlf. 40 40 58 33

email: jlp@rsyd.dk

Sekretariatsleder

Esben L. Kullberg, tlf. 86 20 85 77

email: esben@ligevaerd.dk

Forsidefoto

Peter Christensen

INDHOLD

04 Grænseoverskridende vanvid

Bettina Post, borgerrådgiver og tidligere formand for Dansk Socialrådgiverforening, tegner et billede af vanvid i den offentlige sektor.

08 Kristians ryg er blevet rank

Hendes søn kunne ikke få et STU tilbud, der passede til ham. Derfor henvendte Birthe Bank Møller sig til Ligeværd.

10 Fuldmagt med respekt for Emma

Eva Skov Clausens henvendte sig til Ligeværd, da hun skulle have lavet en fuldmagt vedrørende datteren Emma.

12 Det værste er sure mennesker

26-årige Mette Holm er blevet valgt til ny formand for Unge for Ligeværd (UFL).

15 Ferieregler diskriminerer unge med særlige behov

Nye regler for unge på STU giver kun de unge ret til 4 ugers ferie.

16 Rent benspænd for de unge og uddannelsesstederne

Solveig Vejen, formand for FUS, beskriver hvilke udfordringer regelkaos på ferieområdet giver de unge og skoler og uddannelsessteder.

18 Gensidigt samarbejde til glæde for alle

Ligeværd er en del af Netværk for digital inklusion og har præsenteret DigiSafes app.

20 Lige værd at vide

22 Bo/Skole/Job's 25 års jubilæum

En kort beretning og billeder fra festlighederne i forbindelse med Bo-Skole-Jobs 25 års jubilæum.

24 Årskonference 2016

Årskonferencen for SL, FUS og DHI blev afholdt den 17. og 18. november i Vingstedcenteret.

26 Mening er det allervigtigste

Da Kathrine Felland Gunnløgsson fik en søn med diagnosen Asperger blev hendes forestilling om familieliv, fremtid og opdragelse vendt på hovedet.

28 Virksomhedsnær undervisning giver positiv selvforståelse

Grantoftegaard, et af Sjællands største økologiske landbrug, er også et meningsfuldt sted for unge med særlige behov.

30 Heste, tøs snak og mere selvtillid

Der er langt mellem tilbuddene om ferie på egne ben, når man er ung med særlige behov. Ligeværd har besøgt en ridelejr i Tolne Skov.

04

08

10

12

Grænseoverskridende vanvid

20 sagsbehandlere med hver deres gode idé til en borger. Det er grænseoverskridende og fremmer ikke den sammenhængende indsats, alle er enige om virker. Det er ineffektivt og det glade vanvid.

TEKST OG FOTO: PETER CHRISTENSEN

Bettina Post, socialrådgiver, tidligere formand for Dansk Socialrådgiverforening, debattør og borgerrådgiver i Høje-Taastrup Kommune tegner et billede af en offentlig sektor i konflikt med sig selv:

“Vi har næppe nogensinde før skullet spare mere på de offentlige udgifter. Alligevel har vi fået skabt et system, hvor ét menneske kan have over 20 ”sagsbehandlere”, som alle sammen er fulde af ideer til, hvordan livet kan ”mestres” bedre i hver en lille bid af tilværelsen. Det er uden tvivl i den bedste mening, men det er både ufatteligt grænseoverskridende og det glade vanvid.”

Ligeværd fandt den beskrivelse og ordene så opsigtsvækkende, at vi satte Bettina Post stævne til et interview og bad hende uddybe det.

Du har skrevet, at vi har en offentlig sektor i konflikt med sig selv. Kan du uddybe det?

- Jamen, det er det jo. Netop fordi man på den ene side siger, at det er løbet løbsk med udgifterne og samtidig ikke kan finde ud af at få dem minimeret i forhold til antal mennesker, der er involveret i en konkret sag. Jeg tror faktisk, at kommunerne over en bred kam har konstateret, at det er i omegnen af fem procent af deres borgere der koster 2/3 af budgettet, fordi familien både har mange problemer, mange

sagsbehandlere og mange indsatser – og nogen gange modarbejder de ligefrem hinanden. Det var kommunalreformen fra 2007 som for alvor lagde grunden til den siloopdeling i arbejdet, som altså nu volder kommunerne de største vanskeligheder i forhold til at få overblik og sammenhæng i indsatsen, og det koster det blå ned fra himlen. Alle tænker: det må vi kunne gøre smartere, men det er virkelig svært.

Hvorfor er det svært at gøre det smartere?

Af flere grunde. Dels er der lovgivningen. Hvis vi tager skolebørn med brug for støtte, så er der et snitfladeansvar der handler om sektoransvarlighedsprincippet, hvor man siger at noget skal man løse ude i sektoren, altså op til et vist punkt skal skolerne håndtere problemerne, og så er der noget af det der typisk skal løses i kommunens børne- og familieafdeling, der hvor den mere konkrete socialfaglige indsats ligger. Og så går diskussionerne i gang om det nu er den ene eller den anden, som skal træde til, og det kan man bruge rigtig meget krudt og mange møder på uden at få løst problemet, fordi man af hensyn til placeringen af udgiften først er nødt til at blive enige om, hvis opgave det er. Bare sådan en lille ting. Og en familie der f.eks. har to børn med særlige behov, og

hvor der i øvrigt er en mulig førtidspensions sag på vej nede i jobcenteret på den ene af forældre, og den anden får noget supplerende kontanthjælp, ja der ryger overblikket virkelig hurtigt. Lovgivningen er blevet så omfattende, kompleks og så specialiseret, at jeg ikke kan forestille mig, at der er nogen der vil påstå, at én sagsbehandler skal kunne det hele. Skal vi tilbage ad det spor, skal der ske et kæmpe oprydningsarbejde i lovgivningen, og det tror ingen på. Jeg gør i hvert fald ikke. Gennem de sidste 20 år er der givet store løfter om afbureaukratisering og lempelser i alle mulige regler, men det går den stik modsatte vej. Som Margrethe Vestager sagde det: vi fjerner paragraffer med en pincet og følger nye til med en skovl. Og udover lovgivningen er der så de systemer, man har bygget op ude i kommunerne. For de følger jo netop ofte lovens opdeling. Så dem, der har børnesagerne, de kender ikke til lovgivningen på voksenområdet. Og dem der har de sociale sager, aner ikke hvad der står i beskæftigelseslovgivningen. Og så er det søreme svært at arbejde helhedsorienteret.

Med det her system, med alle de sagsbehandlere i hver deres hjørne, bliver en helhedsorienteret indsats vel enormt vanskelig?

- Fuldstændig. *Alle* er enige om vi skal blive bedre til at se familien som en helhed og give en samlet hjælp der fokuserer på at afhjælpe eller minimere de problemer, folk har. Det er velunderbygget, at vi så kan lave færre indsatser med større effekt. Men det kræver jo, at alle involverede går

i samme takt på samme tid. Det gør de bare ikke. Det er ikke ond vilje, det er bare sådan, det er. Alene det at planlægge et møde, hvor alle kan sidde rundt om det samme bord kan tage sin tid. Dernæst kommer diskussionerne om serviceniveauet på de enkelte områder, hvor der sagtens kan være forskel fra afdeling til afdeling. Vi kommer igen og igen til at fokusere på noget andet, end de mennesker, som har brug for hjælpen.

De mange sagsbehandlere gør det svært at lave en sammenhængende indsats. Kan man gå så vidt som til at skrive, at man kan opleve sager, hvor der ikke er nogen der har overblikket over hele sagen?

- Ork ja. For det første er der ingen, som har tid i dagligdagen til løbende at følge med i, hvad der sker i de forskellige afdelinger i den enkelte sag. For det andet har man ikke de samme sagsbehandlingssystemer i de forskellige afdelinger. Og man har ikke adgang til hinandens. Det er der også nogle lovgivningsmæssige forklaringer på, bl.a. i persondataloven, men det giver nogle blinde pletter. Man kan f.eks. sagtens risikere, at en enkelt borger på samme tid både har en mentor i henhold til beskæftigelseslovgivningen, en hjemmemejleder i henhold til serviceloven og en støtteperson i henhold til børneparagrafferne. De kan meget vel have tre forskellige meninger om, hvad borgeren skal stille op med det hele, og det er mildt sagt ikke særlig hensigtsmæssigt.

Det billede du tegner af systemet viser jo nærmest, at systemet har lige så svært ved at fungere som de borgere, der har brug for systemets hjælp. Oplever man beslutninger, som i den grad arbejder mod hinanden?

- Jeg bliver nødt til igen at sige, at jeg ikke oplever, at der er onde viljer i syste- ▶

Jeg har hørt om kommuner, der har så mange af dem at de er nødt til at have en koordinator til at koordinere de koordinerende sagsbehandlere. Her går det godt, mormor.

Alene det at planlægge et møde, hvor alle kan sidde rundt om det samme bord kan tage sin tid. Dernæst kommer diskussionerne om serviceniveauet på de enkelte områder, hvor der sagtens kan være forskel fra afdeling til afdeling. Vi kommer igen og igen til at fokusere på noget andet, end de mennesker som har brug for hjælpen.

met. Alle har den største trang til at både indsatserne og det daglige arbejde giver mening. Det er bare så meget sværere sagt end gjort. Dels er der jo det politiske Christiansborgske system som er i sin egen boble, og det er jo vanvittigt så mange regelændringer, de kan finde på. Og uanset hvor meget de lover afbureaukratisering, kan de bedre lide at finde på nye regler. På den måde er der aldrig nogensinde arbejdsro ude i forvaltningerne, for næste gang medarbejderne kommer fra sommerferie, er hele skidtet lavet om. Og så er der de kommunale forståelser og selvforståelser og systemer som jo også findes i 98 fortolkninger. Hvor vi jo hylder det kommunale selvstyre som vigtigt, og det giver også mening langt hen ad vejen, fordi vi ved hvad det er for nogle borgere, der bor i kommunen. Men f.eks. har vi lige nu den

kæmpe udfordring, at vi skal effektuere en kontanthjælpsreform, som fratager folk deres boligstøtte og samtidig leve op til husvildeforpligtigelsen, som pålægger kommunerne at sikre, at alle har tag over hovedet. Jeg skulle hilse og sige, at det ikke er nogen nem ligning at få til at gå op.

De fleste ville have svært ved at forholde sig til 20 sagsbehandlere, og så som udsat borger. Det må være helt uoverskueligt?

- Det må være så belastende. Vi ved jo også, at nogle af de mest socialt udsatte giver op og vender systemet ryggen. Ikke på den gode måde, hvor de får sig et arbejde og slipper misbruget, men ved at gå i hundene og bo på gaden og på herbergerne, hvor gode socialarbejdere så bruger kræfterne på at samle dem op igen. Det er jo en del af min opgave som borgerrådgiver at forebygge, at folk opgiver os på den måde.

Er det egentligt ikke en falliterklæring, at der overhovedet er behov for en borgerrådgiver. Det ville da være lettere med et system indrettet, så der var umiddelbart forståeligt og tilgængeligt for borgeren?

- Jo det er en kæmpe falliterklæring. Og det er faktisk derfor jeg har søgt jobbet, og jeg er rigtig glad for mit arbejde, men det er en falliterklæring. Det er også en falliterklæring, at der er en stadig stigende gruppe af socialrådgivere, som kan gøre en levevej ud af at rådgive private mennesker, som simpelthen ikke forstår hvad der bliver sagt, ikke forstår afgørelserne og frem for alt betvivler om de får den hjælp, de har krav på. Altså, jeg synes jo det er vidunderligt, at der så er nogen der kan hjælpe, og dem der har råd til det har så glæden af det, men det er da en kæmpe falliterklæring for samfundet og systemet, at der er brug for det. Det var da så meget nemmere, at den første instans man møder kan forklare det hele og sørge for, at det hele glider. Det er bare utrolig svært

at få det til at fungere, fordi stavnsbåndet er ophævet og folk finder andre job og forsvinder. Bare et sagsbehandlerskift, det er den største gift og hold op hvor sker det tit. Det er skrækkeligt.

Så er det næsten ligesom at starte helt på ny igen?

- For langt de fleste føles det som, at nu står jeg på bar bund igen og skal forklare hele historien forfra. Du møder et nyt menneske, som enten ikke har haft tid til at læse hele den lange historie, eller arbejder et sted hvor man af - for mig helt uforståelige grunde - har besluttet, at man principielt "starter på en frisk" hver gang. Og så er det tilbage til start. Sådan føles det i hvert fald for borgeren. Det sjove er, at mange af dem, som har været længe på f.eks. kontanthjælp, er ret tilbøjelige til at tro på det igen-igen, når endnu en sød sagsbehandler sætter sig ved skrivebordet med forslag til, hvad vi nu skal gøre. Men "fan'me" om hun ikke også rejser til en anden afdeling eller et lederjob, eller hvad det nu måtte være. Det er bestemt ikke særlig konstruktivt. Og hold op, hvor der spildes mange ressourcer.

De unge i Ligeværds regi har typisk problemer på mange felter, som griber ind i hinanden. Det hænger jo sammen med uddannelse, bolig, arbejde, socialt liv og fritid. De er hinandens forudsætninger, hvis det skal fungere, så de oplever jo det her med at blive forvirrede og ikke magte det.

- Og det er det, der sker hjemme hos dem, som burde være hovedpersoner i det hele. Og når sammenhængen mangler både derhjemme og i systemet, så er det jo ikke så sært, at vi mislykkes med så meget. Men hvis sagsbehandlerne skal holde til arbejdspresset, er de nødt til - i hvert fald sådan som strukturen er nu - at holde fast i, at de kun har ansvar for en afgrænset del af den samlede sag. De kan ikke overskue at gøre grænserne flydende, for så frygter de at drukne i opgaver.

Vi har altså et system hvor alle parter er frustrerede, som ikke spiller sammen med de politiske mål om besparelser. Jeg forestiller mig da også, at sagsbehandlergruppe er frustrerede, fordi det er svært at gøre en indsats der batter noget.

- Overlevelsesstrategierne hos mange af sagsbehandlerne er jo at holde fast i, at de kan noget på det konkrete niveau i forhold til den enkelte borger, og at det er der, de skal lægge deres energi og fokus. At systemet i sig selv er blevet et bureaukratisk monster, så det trodser enhver beskrivelse, gider de ikke beskæftige sig med. De sagsbehandlere der formår det, trives i jobbet. Hvis man først får stirret sig blind på alle konsulentrapporterne om, hvordan der med endnu en omstrukturering kan effektiviseres sådan og sådan, så får man spat. For der er for mange kloge hoveder, som ikke aner en kæft om, hvad det vil sige at arbejde med mennesker, og hvad der står i loven, som kaster om sig med besynderlige ideer til, hvordan den kage lige skal

skæres. Det ser skidegodt ud på papiret, men lige så snart der kommer rigtige levende mennesker ind i det, så kan det slet ikke holde vand. Og så går der lidt tid, hvor alt er kaos og medarbejderne flygter i en regn af klager, og så kommer den næste omstrukturering. Gudskelov er der efterhånden ved at opstå generel enighed om, at vi skal rette fokus mod borgerens behov og ikke systemets.

I forbindelse med ressourceforløb begyndte man at tale om koordinerede sagsbehandlere. Er det en model for, at borgeren kun har en person at forholde sig til?

Ideen med den koordinerede sagsbehandler er kun en lappeløsning på det opsplittede system, som kommunalreformen forårsagede. Man burde i stedet begrænse opsplitningen, for de koordinerede sagsbehandlere har kun begrænset positiv effekt. Og de bruges vist vidt forskelligt rundt om i kommunerne. Jeg har hørt om kommuner, der har så mange af dem, at de er

nødt til at have en koordinator til at koordinere de koordinerende sagsbehandlere. Her går det godt, mormor.

Mange borgere forstår ikke beskeden fra sagsbehandleren eller brevene fra kommunen. Skal man ikke blive bedre til at tale og skrive i et sprog folk forstår?

- Jo for pokker. Og det er også en del af mit arbejde både at hjælpe folk med at forstå, hvad kommunen skriver, men også at få kommunen til at skrive nogle bedre breve. Og her har vi en større udfordring. For én ting er jo, hvad en konkret sagsbehandler kan finde på at skrive til folk. Men mange af brevene er jo formuleret af KMD eller Udbetaling Danmark, og de er altså ikke specielt letforståelige. F.eks. i forbindelse med kontanthjælpsreformen er der jo blevet sendt et hav af breve til folk, med varsler og afgørelser om både loftet og 225-timersreglen. Altså, ikke engang jeg kan forstå, hvad de skriver. Det er sgu for langt ude. Der er nok at tage fat i. ●

Kristians ryg er blevet rank

Birthe Bank Møller henvendte sig i foråret til Ligeværd. Problemet var, at hendes søn Kristian ikke kunne få et STU tilbud, der passede til ham. Det blev der lavet om på.

TEKST OG FOTO: PETER CHRISTENSEN

- Kristian sagde i den her uge, at det var helt vildt som ugerne gik. Det er jo et tegn på, at når det går godt, så går tingene også hurtigt, fortæller Birthe Bank Møller om Kristian glæde efter at være startet på STU på Havredal Praktiske Uddannelser.

- Han er meget gladere og herhjemme er han blevet meget mere talende, end han var da han gik på Lysbro og næsten var gået helt i dvale. Ryggen er blevet ranket på Kristian.

Et langt sejt træk

Kampen for at få Kristian på det rigtige STU tilbud har været lang. Der gik således et helt år på Lysbro Uddannelsescenter før Silkeborg Kommune indså, at han var alt for velfungerende til at bruge sin 3-årige STU på et center, hvor hans hverdag ikke bød på udfordringer, der matchede ham.

- Der var ingen udfordringer, det bestod mest af papirklip og at klistre mærker på frisbees, og de andre elever var alt for unge. Han havde ikke noget socialt liv med andre unge, fortsætter Birthe Bank Møller.

- Det kan godt være, at Lysbro kan være en god skole for nogle der ikke kan rumme mere, men Kristian havde ikke noget at bruge Lysbro til, når han gerne vil være anlægsgartner. Den linie har Havredal blandt deres STU tilbud, men det havde Silkeborg Kommune ikke fortalt os. Det var først i februar måned vi af en bekendt fik viden om,

at de havde en Grøn Linie. Hvorfor havde vi ikke fået det at vide, det må da være UUs opgave at gøre opmærksom på mulighederne.

Endelig bliver Kristian selv hørt

Fra da af blev det en meget lang kamp for at få kommunen til at acceptere, at Kristian skulle på Havredal. Silkeborg Kommune forsøgte sig med andre "tilbud", som alle havde den fejl, at de overhovedet ikke passede til Kristian, til det han kunne og gerne ville, og ikke levnede ham en chance for et socialt liv blandt jævnaldrende. Kristian brugte hele det første år af sin STU på at være fejlplaceret på Lysbro. Det eneste positive fra perioden var, at han tog et kørekort.

I løbet af det år kontaktede familien den daværende leder på Lysbro med et krisemøde til følge. I maj kom afslaget fra kommunen om en plads på Havredal. Derefter tog familien kontakt til Ligeværd og fik sparring, support og gode indspark. Familien klagede til kommunen, direkte til borgmesteren, og til ankenævnet. Lige meget hjalp det og ankenævnet kunne ikke behandle sagen før i november. Familien skrev til alle byrådsmedlemmer og statsforvaltningen, fordi de mente at kommunen var på kanten af lovgivningen. Derefter tog den lokale avis, Midtjyllands Avis, sagen op. Det af-

stedkom et møde med kommunens psykiatrichef. Det møde ændrede alt til gavn for Kristian, der blev hørt for første gang i sagen – på trods af at STU lovgivningen lægger vægt på at de unge og forældrene skal høres og tages alvorligt.

- Udgangspunktet for kommunen var, at han bare skulle fortsætte på Lysbro, men Kristian fik på en god måde fortalt, hvorfor han hellere ville på Havredal og direkte spurgt om Lysbro, svarede han "Jeg hader det som pesten". De indså, at Kristian var for velfungerende til at gå på Lysbro. Det var dét, vi havde kæmpet for hele tiden. Det var et stort vendepunkt. Vi ønsker det bedste for Kristian, og det bedste for ham er at komme på Havredal, så han kan udvikle nogle kompetencer, han kan bruge

både fagligt og socialt. Kristian endte med at blive bevilliget resten af sin STU på Havredal, og vi kunne næsten ikke få armene ned, siger Birthe Bank Møller med tydelig glæde i stemmen.

Kristian kan se en mening nu

- Han kan meget bedre se en mening med det hele nu. Men hvor er det træls, at forældre og unge skal slås så meget for at få en plads på en uddannelse, som de har et lovkrav på. Det er slet ikke i orden. Og at kommunen bevidst vælger ikke at fortælle om de muligheder der er. Det er slet ikke i orden. Der kan være rigtig mange mennesker, der ikke har kræfterne til at tage kampen op mod kommunen. Det er jo rigtig sørgeligt, at de så bare kommer bagerst i køen eller sagen bliver henlagt, understreger Birthe Bank Møller.

- Jeg havde ikke mødt Ligeværd før. Da jeg fik fat i konsulenterne på Ligeværd, kom den gode sparring og ideer til, hvordan vi skulle gribe det an. Det var rigtig fint med sparring i forhold til at formulere en klage til klagenævnet. Vi holdt kontakt og gav løbende status. Ligeværd var gode til at få os til at blive ved, bakke os op og være medspillere. Så det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg også har anbefalet Ligeværd til andre forældre. ●

Nu kan jeg se en fremtid

Kristian Bank Møller bor hos forældrene i Gjærn, men dagligt tager han sin bil til Havredal, hvor han nu er dagelev. Ligeværd møder ham til en kort snak på en flot men også småkold dag, hvor han er han ved at lægge fliser i et villakvarter.

Kristians situation ændrede sig fuldstændigt den 1. september. Han havde indtil da brugt et år af sin 3-årige på et STU forløb, der ikke udviklede ham fagligt eller sikrede ham et socialt liv, men fra den dag kom på han sit ønskede STU forløb. Han beskæftiger sig nu med det han gerne vil blive god til, og han kan i højere grad begynde at tænke på og se en fremtid for sig. Han går på linjen Pedelmedhjælper.

- Vi ordner bygninger inde og ude. Vi ordner de udendørs arealer, slår græs og holder dem pænt, fræser og river. Kører med minlæsser, fortæller han glad.

Kristian er ordblind og har dansk hver mandag. Hver fredag er der motion, der kan udmønte sig i fitness, cykling, løb eller en gang fodbold. Og han har fået et socialt liv på Havredal.

- Her er nemt at få kammerater. De an-

dre er jo på min alder. Og det er en del af det gode ved at være her, og så at vi ikke laver det samme hele tiden. Det er en god skole, hvor hverdagene er afvekslende. Jeg vil gerne arbejde ude, også når jeg er færdig med min STU, og det kan jeg gøre her på Havredal.

Kristian har tidligere gået på en anden af Ligeværds medlemsskoler, Gødvad Efterskole, hvor han også oplevede det samme mix af en engageret skole, en afvekslende hverdag og gode kammerater. Han har stadig kontakt til en af vennerne derfra.

Kristian skal tilbage og lægge fliser på villavejen, men inden slutter han med ordene:

- Før kunne jeg ikke rigtig se nogen mening med det hele og en fremtid for mig. Det kan jeg nu. ●

Fuldmagt med respekt for

Emma

Ligeværd får mange henvendelser fra forældre. Her er fortællingen om Eva Skov Clausens møde med Ligeværd og hvad der kom ud af det, da hun skulle have lavet en fuldmagt vedrørende sin datter Emma.

- Endeligt er det vigtigt, at vi som fuldmagtshavere er bevidste om, at Emma hele tiden delagtiggøres så meget, at vi sikrer en udvikling til en større selvstændiggørelse og til at kunne tage vare på flere og flere opgaver i sit liv.

TEKST OG FOTO: PETER CHRISTENSEN

- Vi fik en utrolig god hjælp af Ligeværds juridiske konsulent, Cecilie Friis Broundal, i forbindelse med udarbejdelsen af en specielfuldmagt da Emma blev myndig. Vi har været langt omkring i vores samtaler, og vi har lært en masse, fortæller Eva Skov Clausen.

Dét Eva Skov Clausen og hendes mand Per Albert Ewald Clausen lærte var blandt andet, at en fuldmagt mister sin gyldighed, hvis den er skrevet i generelle vendinger i forsøget på at kunne bruge den i alle tænkelige og utænkelige sammenhænge. En fuldmagt skal være konkret og præcis, og det er en god ide at gøre den tidsbegræn-

set, så der opstår en naturlig anledning til at gennemgå fuldmagten på ny med den unge, som sagtens have opnået nye færdigheder, der gør at dele af fuldmagten ikke længere er relevant og gældende.

- For os var det en stor øjenåbner og lettelse var, da vi erfarede, at vores retssystem faktisk beskytter vores børn; også mod os forældre. Vi lærte nemlig, at en fuldmagt mister sin gyldighed, hvis den unge ikke selv forstår, hvad vedkommende har skrevet under på. Dét sikrer Emmas selvstændighed, også selvom hun har behov for hjælp på nogle områder i sit liv, siger Eva Skov Clausen og fortsætter:

Særlige behov viste sig tidligt

- Allerede da Emma startede i børnehaven, havde vi en fornemmelse af, at hun ikke var som de fleste andre børn. Dengang kendte vi slet ikke til begrebet "børn med særlige behov" eller den verden, som det senere skulle vise sig, vi blev en del af, fortæller Eva Skov Clausen.

I børnehaven konkluderede en PPR medarbejder fra kommunen, at forældrene var overbeskyttende overfor Emma, og at de ikke kunne se, at hun havde problemer med at indgå i leg. For dem fremstod Emma alderssvarende og hun blev derfor vurderet skoleparat.

Det giver mig ro i maven

Emma Skov Clausen fyldte 18 år i maj. Den fuldmagt hun og hendes forældre har fået udarbejdet giver hende ro og tro på, at tingene ikke vælter for hende.

- Jeg har svært ved at læse og forstå hvad andre skriver om mig og til mig i et andet sprog end mit. Jeg får hjælp af mine forældre med det og støtte i det, jeg synes er svært. Mine forældre og fuldmagten giver mig ro i maven, så jeg er sikker på at få gjort det jeg skal.

Sådan lyder Emmas vurdering af den fuldmagt hun og forældrene har fået udarbejdet med bistand fra Ligeværd. Fuldmagten er afbildet her i artiklen.

Emma går på Rødding Fri Fagskole og bor der i en hyggelig lille lejlighed med entre,

- Vi var af en anden opfattelse og valgte derfor en lille privatskole med beskyttende rammer. Børnehaveklassen bestod af 3 elever og det gik sådan nogenlunde, men Emma "fyldte en del". Og i 1. klasse begyndte problemerne for alvor, da hun blev hun mødt med forventninger. Dette og de kommende år i skolen blev et sandt mareridt for både Emma og os som forældre, fortsætter Eva Skov Clausen.

PPR kom ind i billedet og man konkluderede hurtigt, at det var forældrenes skyld, at Emma i tilgift med sine vanskeligheder også havde udviklet angst. Først da Eva og hendes mand for alvor slog i bordet i 4-5. klasse, blev Emma endeligt testet med WISCIII testen (test til vurdering af kognitive funktioner hos børn og unge), og det blev synligt for alle, hvilke problemstillinger Emma havde.

- Efter en del tovtrækkeri fik vi til sidst gennemtrumfet, at Emma kom i specialklasse. Diagnosen dengang var mentalretardering i lettere grad med en samlet IK på 61. Vi var i sorg, men vi var heldigvis ikke handlingslammede. Alligevel skulle der gå næsten 1½ år før vi fandt frem til Ligeværd.

Via UFL's hjemmeside

Forældrene havde søgt både via specialafdelingen i kommunen og på internettet ef-

ter en forening der passede til dem og deres behov. De var en tur rundt om LEV men fandt ud af, at de ikke var i deres målgruppe. Efter søgninger på nettet kom de ind på UFL's hjemmeside og fandt ud af, at UFL var for unge med særlige behov, mens forældresiden til de unge var Landsforeningen Ligeværd. Ret hurtigt blev Eva Skov Clausen involveret i Lokalforeningen Sydvestjylland. Hun deltog også i nogle UFL møder.

- Desværre måtte jeg alt for tidligt trække mig ud af arbejdet, da Emmas far fik en alvorlig kronisk sygdom senere på året. I tiden der er gået, har vi haft stor glæde af at deltage i Lokalforeningen Sydvestjyllands årlige generalforsamling, der hver gang indledes af en gæstetaler. På denne måde har vi fået mere viden omkring STU, og hvilke muligheder de unge har med hensyn til praktikker og job, bo-situation samt socialpædagogisk støtte og ledsagelse, understreger Eva Skov Clausen.

køkken, toilet og bad samt en fin stue. Der er rigtig pænt og hyggeligt hos Emma, og som en god vært byder hun inden for i hendes hjem med kaffe og småkager og får gæsten til at føle sig velkommen. Det er bare et rart sted at være.

- Det bedste er, at jeg har min egen lejlighed, hvor jeg kan være mig selv når jeg har brug for det og lære at leve selvstændigt, forklarer hun.

Og Emma har nogle gange brug for ro, hvis der er konflikter og uro på skolen eller mellem de andre elever. Hun har haft dårlige oplevelser med mobning i Folkeskolen, hun har gået på tre forskellige skoler hvor

af de to var specialskoler, og det giver sig blandt andet udslag i, at hun har svært ved at håndtere tilspidsede situationer.

- Der var mange op- og nedture, så det var ikke rart. De andre, både elever og ofte også lærere, forstod ikke hvad jeg mente, og jeg følte mig alene. Det var ensomt, og jeg brugte meget mine forældre til at snakke med.

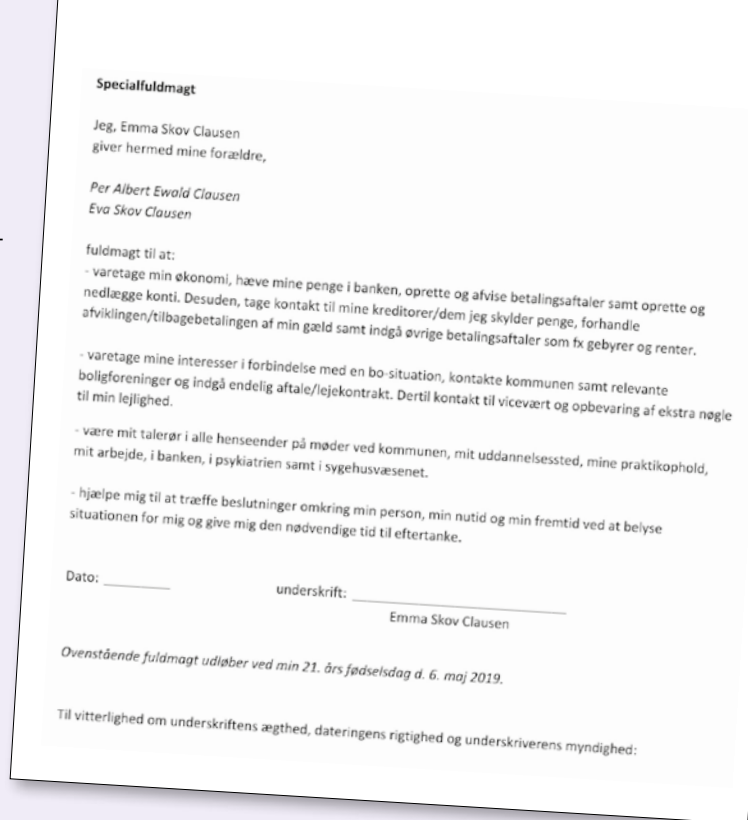
Emma er meget glad for at gå på Røding Fri Fagskole. Her møder hun en helt anden forståelse og fornemmelse for hvem hun er, og samværet med de andre elever på skolen er nemt, naturligt og overskueligt for Emma. Hun er 1 ½ inde i et STU forløb, hvor

Forældrene har også haft kontakt til Ligeværds LigeLinie af flere omgange og søgt information om fritidsjob i forbindelse med den nye skolereform, STU og økonomi, konkrete samarbejdsproblemer med kommunen og anmodet om en bisidder.

- Vi forældre kan ikke være andet end glade for Ligeværd. Med tiden vil Emma måske også ønske at deltage i UFL, der tilbyder de unge rigtigt meget - og især et fællesskab med ligestillede andre unge, slutter Eva Skov Clausen. ●

hun skal lære at mestre sin hverdag med mad, indkøb og rengøring og i det lange løb også at håndtere boligforening, skat og bank. To timer hver mandag har hun samfundsfag og samarbejde og kommunikation, hvor hun og de øvrige elever skal lære hvordan man begår sig, taler sammen og forstår hinanden. Hun har som noget helt konkret taget hygiejnebevis på skolen.

- Jeg er rigtig glad for at gå her, så jeg kan lære at blive selvstændig og selv bestemme hvad der skal ske i mit liv, slutter Emma Skov Clausen, inden jeg tager den sidste slurk kaffe og en bid af en småkage. ●

Det værste er sure mennesker

26-årige Mette Holm er blevet valgt til ny formand for Unge for Ligeværd (UFL). Hun afløser Trine Hansen, formand for UFL gennem de seneste 5 år, der i samme åndedrag, som hun valgte at gå af som formand, flyttede til København og sin kæreste.

TEKST OG FOTO: PETER CHRISTENSEN

- Det værste er sure mennesker, der bare ikke kan opføre sig ordentligt over for andre, siger Mette Holm direkte adspurgt det spørgsmål.

Hendes ikke overraskende svar rammer på mange måder meget godt ind, hvilket menneske hun grundlæggende er. Mette er en storsmilende, varm og social person, der trives i et fællesskab, hvor alle tager sig af at alle har det godt og føler sig trygge og accepteret. Modsat mistrives hun, hvis mennesker udsættes for mobning eller bliver overset.

Dermed passer hendes person, og titlen som formand for UFL, som morgendug til forårsblomster. Det er lige præcis det UFL

i bund og grund handler om: at alle trives, er trygge og accepteres og bliver budt ind i fællesskabet med det de er.

- Jeg glæder mig rigtig meget til at arbejde sammen med den ny landsbestyrelse i Ufl, understreger hun da også.

Limfjorden

Mette Holm bor på Fårtoftvej i Thisted med kæresten Dennis og et par katte. Hun er født i Fjerritslev, hvor hendes forældre bor. Hun har en storesøster og en lillebror, der begge bor i Aalborg.

Hjemmet er en lejlighed 500 meter fra kanten af Limfjorden, hvor hun kan mær-

ke vandets brusen og vinden, der - som det hedder i den kendte sang - blæser så frisk. Mette Holm ses dagligt gå langs fjorden på vej til arbejde.

- Jeg kan godt lide at gå ture og motionere. Frem og tilbage til arbejdet er en tur på 2,5 kilometer, hvor jeg får frisk luft, orden på tankerne og kan lægge arbejdsdagen bag mig. Det er bare dejligt, siger hun smilende.

Arbejdet er en skovbørnehave, Kronens Mark. Hun var først i praktik i 1 ½ år, men nu er hun førtidspensionist og har arbejdet i børnehaven de seneste fire år.

- Jeg elsker at arbejde med børnene.

De har altid et smil på læben og hver dag er en god dag. Det er en ting man kan regne med, fortæller Mette om sit arbejde.

Fra ringe til rigtig godt

Mettes erindringer fra folkeskolen er ikke de bedste.

- Det var ikke den bedste oplevelse, og jeg lærte ikke så meget. Jeg blev overset, andre blev mobbet, erindrer hun om den tid.

Hun fik således ikke meget hjælp til sin ordblindhed. I stedet blev hun fyldt af en følelse af at være overset og til overs.

Efter folkeskolen gik hun et år på Aalborg Produktionsskoles pædagogværksted. Det var for så vidt en god oplevelse, men den blev toppet yderligere af 1 års ophold på Fenskær Efterskole. Her fandt de ligesindede hun klikkede med.

- Fenskær var en rigtig god oplevelse. Lærerne var engageret i mig og jeg følte mig på lige fod. Her blev man ikke set ned på. Det var mange succesoplevelser for mig.

Mette gik på dramaholdet og modtog botræning på Fenskær. Næste stop var et 3-årigt forløb på Elmelund, som er den anden skole, der har sat sig med et fast og godt indtryk i Mettes erindringer. Hun boede de 2 år i egen lejlighed med botræning og støtte fra Elmelund.

- Jeg lærte rigtig meget på Elmelund. Jeg boede i egen lejlighed og fik mange venner i Thisted. Derfor besluttede jeg mig og så for at blive boende i Thisted, er hendes svar på at hun valgte ikke at flytte tilbage til Fjerritslev

UFL i god udvikling

På Elmelund hørte hun også om klubaktiviteterne i UFL og blev meldt ind. Et år senere blev hun formand for UFL Thy-Mors og året efter året blev hun medlem af landsledelsen i UFL. Tingene gik meget stærkt for Mette. Hun valgte efter noget tid at gå af som formand for UFL Thy-Mors, da hun blev valgt som næstformand for UFL. På landsmødet dette år blev hun så valgt som formand efter Trine Hansen.

- UFL er et rigtig godt sted. Alle er på lige fod og har noget at give sig til og samles om. Ellers risikerer man bare at ende med at sidde hjemme, nej, vi skal ud og have aktiviteter sammen, og der er UFL den rigtige vej for rigtig mange unge, siger hun.

Og UFL er i en meget god udvikling. Der kommer løbende nye klubber til og nye projekter og aktiviteter. DigiSafe, som UFL'erne har været med til at teste så det blev optimalt for de unge, er et projekt, der ligger Mettes hjerte nær.

- Det er blevet en rigtig god app, som virkelig kan hjælpe os med at kunne bruge de digitale muligheder. Det er rigtig godt, at vi kan spille os til at blive gode til det, og vi kan altid vende tilbage hvis vi er i tvivl, forklarer hun.

Mette er som formand for UFL født medlem af Ligeværds forretningsudvalg.

- Det er dejligt at sidde med der, men jeg er også glad for at

have Anders Hareskov (vejleder i UFL Vejle) med som støtte, for det er godt nok nogle lange møder med rigtig mange ord, så man skal virkelig lytte efter for at kunne følge med, fortæller hun.

Hun får ligeledes god støtte i sit arbejde af Ligeværds sekretariat. På det sidste spørgsmål om, hvad hun holder mest, lander historien igen i Thisted. Nærmere betegnet på Havnestræde.

- Det bedste jeg ved er en god bytur med vennerne, som ofte vil ende med musik og dans på det lille diskotek Twist & Shout, svarer Mette hun smilende og uden vaklen. ●

Tak til Trine Hansen

- Trine har været en rigtig god formand for UFL. Det har været nogle meget gode år med mange aktiviteter til gavn for alle medlemmerne. Nye klubber er kommet til, og vi har fået det dejlige projekt DigiSafe. Det har været både sjovt og dejligt at arbejde sammen med Trine, siger Mette Holm i en tak til Trine Hansen, for hendes store arbejde for UFL og medlemmerne.

Trine Hansen, der var formand for UFL fra 2011 til 2016, har også en hilsen til UFL og til Mette.

- Min tid som formand har været både fantastisk, spændende, sjov og ind i mellem har det også været lidt hårdt. Det har været dejligt med det gode sammenhold der er i UFL, ikke mindst i landsbestyrelsen, fortæller hun og kommer med nogle gode råd til den ny formand Mette Holm:

- Hun skal huske på, at ingen kan svare på alt, så det skal hun ikke kunne. Hun skal være formand på sin måde, som det er bedst for hende, og ikke som jeg eller Kim gjorde det. Og hun skal ikke påtage sig alt, det kan man ikke holde til, så hun skal sørge for at bruge sin bestyrelse.

Ella og Møller Sørigs Fond tilbyder:

- Støttekontakt/mentor i eget hjem
- Beskyttet beskæftigelse
- Aktivitets- og samværstilbud
- Klubaktiviteter
- Erhvervstræning og virksomhedspraktik
- Dele af STU

Ella og Møller Sørigs Fond

Gravensgade 48 – 9700 Brønderslev – Tlf. 98 83 20 25
www.emsfond.dk – info@emsfond.dk

POPPEL
GÅRDEN

Poppelgårdens Praktiske Jordbrugsskole

For unge landbrugsnørdere og andet godtfolk!
Se vores hjemmeside – eller ring til os!
Kærligst alle os på Poppelgården

Tlf. 62582838 · www.poppelgården.dk · ppj@poppelgaarden.org

REVISORERNE

Hostruphus

Jan Sejling Clausen
Per Krogh
Lars Ole Barthel
Rainer Nielsen
Jonna Jakobsen
Poul Borghus

FSR Registrerede Revisorer
FSR Statsautoriserede Revisorer

Hostrupsgade 41 · 8600 Silkeborg · T 86 81 10 33 · www.hostruphus.dk

UDDANNELSES- & BOSTED

FOR UNGE MED SÆRLIGE BEHOV
I ALDEREN 16-30 ÅR

FÅ MERE AT VIDE PÅ

www.pmu.dk

Mail: info@pmu.dk

Tlf. nr: 96 78 14 00

Ferieregler

diskriminerer unge med særlige behov

Nye ferieregler for bl.a. unge på STU er en udfordring og frustration for såvel skoler og uddannelsessteder som de unge.

Med jobreformen kom der bl.a. nye ferieregler. Ferieregler som har betydning for de unge på STU og dermed også skoler og uddannelsesstederne, der udbyder STU. Fra d. 1. april 2016 har de unge ikke længere ret til 5 ugers ferie, men kun 4 ugers ferie. Ferien skal aftales med jobcentret, og en ferieperiode må maksimalt vare to uger.

De nye regler kræver, at STU uddannelserne, tilrettelægger deres undervisning så de nye regler bliver imødekommet og overholdt. De må altså maksimalt holde skolen lukket i to sammenhængende uger. Ligeværd har spurgt PMU, hvorledes de håndterer de nye regler, hvilken konsekvenser, frustrationer og udfordringer, det har for skolen og de unge med særlige behov. Det kan du læse på de næste sider.

Formålet med ændringerne af feriereg-

lerne er, ifølge Styrelse for Arbejdsmarked og Rekruttering, at øge de unges rådighed for arbejdsmarkedet.

- Men når man i gang med en STU, står man jo ikke til rådighed for arbejdsmarkedet. De unge er ved at dygtiggøre sig, så de kan blive klar til arbejdsmarkedet, siger socialfaglig konsulent i Ligeværd Julie Fabian.

- Fra Ligeværd mener vi, at dygtiggørelse og opbygning af færdigheder også kræver plads til refleksion og samvær med familie og venner. Unge på STU har, som alle andre unge under uddannelse, en naturlig ret til at have ferie på samme vilkår som andre, og ikke begrænset til kun 4 uger og højst to sammenhængende ferieuger. ●

Den 1. april 2016 kom nye ferieregler:

Modtager du integrationsydelse, har du ikke ret til ferie. Har du modtaget uddannelses- eller kontanthjælp eller været i et særligt revalideringsprojekt eller en virksomhedspraktik i sammenhængende 12 måneder, har du fra d. 1. april 2016 ikke længere ret til 5 ugers ferie, kun 4 ugers ferie. Du skal altid aftale din ferie med Jobcen-

tret, og du må højst holde 2 ugers ferie ad gangen.

Hvis du fra 1. april 2016 har optjent 5 ugers ferie, beholder du retten til de 5 ugers ferie i ferieåret 2016/2017. Ferien skal altid aftales med jobcentret, og en sammenhængende ferieperiode må maksimalt vare to uger.

Hvad omhandler de nævnte paragraffer:

Serviceovens § 66 er "børneparagrafferne" - unge under 18, der er anbragt, og hvor kommunen har overtaget forsørgerrollen. Den unge får udbetalt lomme/tøjpenge efter gældende taks af os. Forældres børnefamilieydelse inddrages af kommunen

Serviceovens § 85 er for borgere over 18 år, der har brug for hjælp, omsorg eller støtte samt genoptræning og hjælp til udvikling af færdigheder pga. betydelig ned-

sat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Hjælpen tilbydes i den unges bolig.

Serviceovens § 107 er for borgere over 18 år, der har behov for midlertidigt ophold i boform/boenhed. Det er borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Boformen kræver godkendelse og tilsyn. Det er unge, som har mere behov for hjælp end borgere i egen bolig.

Aktivlovens § 11 er forsørgelse for borgere over 18 år- uddannelsesyndelse mm

Beskæftigelsesindsatslovens § 32 omhandler vejledning og opkvalificering for borgere over 18 år, som har behov for særlig tilrettelagt projekter og uddannelsesforløb (ikke STU) praktik, danskundervisning og korte vejlednings og afklaringsforløb. I daglig tale handler § 32 om erhvervsafklaring i forhold til uddannelse eller beskæftigelse.

Uretfærdigt regelkaos - elevtyper

Solveig Vejen har opstillet eksempler på 5 elevtyper, og den måde de forskellige regler rammer hver enkelt ung og uddannelsesstederne, fordi det skaber regelkaos ikke spiller den samme melodi.

Anton er 16 år og anbragt af kommunen ift Serviceovens § 66. Anton er første års STU elev. Antons forsørgelse er lomme/tøjpenge over Serviceoven. Anton har krav på 840 timers undervisning om året- 28 lektioner a 45. min i 40 uger. Anton må gerne holde ferie 12 uger.

Børge er 18 år. Børge er visiteret til støtte jf. Serviceovens § 85. Børge er første års STU elev. Børges forsørgelse er uddannelseshjælp jf. Aktivlovens § 11. Børge har krav på 840 timers undervisning om året- 28 lektioner a 45 min. Børge må **ikke** holde ferie **før** han har modtaget uddannelseshjælp i 12 sammenhængende mdr. Fra en arv fra hans far har Børge en formue på 300.000 kr., frigivet da Børge fyldte 18 år. Børge er **fritaget** for formueregler, idet han er STU elev.

Christian er 18 år. Christian er visiteret til støtte jf. Serviceovens § 85. Christian er anden års STU elev. Christians forsørgelse er uddannelseshjælp jf. Aktivlovens § 11. Christian har krav på 840 timers undervisning om året- 28 timer a 45 min. Christian **må** holde 4 ugers ferie, men Christians ferieperiode må **højest** vare 2 uger. Det er en **betingelse** for afholdelse af ferie, at Christian har indgået aftale med kommunen om feriens placering.

Dan er 18 år. Dan er visiteret til støtte jf. Serviceovens § 85. Dans STU forløb er efter andet år "sat på pause" på grund af manglende fremmøde. Dan er bevilget et vejlednings- og opkvalificeringsforløb jf. Beskæftigelsesindsatslovens § 32, indtil Dans sag kommer med på Rehabiliteringsmøde. Dans forsørgelse er uddannelseshjælp jf. Aktivlovens § 11. Dan **MÅ** holde 4 ugers ferie, men Dans ferieperiode må **højest** være 2 uger. Det er en **betingelse** for afholdelse af ferie, at Dan har indgået aftale med kommunen om feriens placering.

Erik er 18 år. Erik er visiteret til støtte jf. Serviceovens § 107. Eriks STU forløb er efter andet år "sat på pause" på grund af manglende fremmøde. Eriks forsørgelse er uddannelseshjælp jf. Aktivlovens § 11. Erik **må** holde 4 ugers ferie, men Eriks ferieperiode må **højest** være 2 uger. Det er en betingelse for afholdelse af ferie, at Erik har indgået aftale med kommunen om feriens placering. Men Erik arver i forbindelse med faderens død 600.0000 kr. Erik er jf. Aktivloven omfattet af formueregler. Erik kan **ikke** få uddannelseshjælp. Erik kan jf. Beskæftigelsesindsatsloven få et særligt tilrettelagt projekt og uddannelsesforløb, herunder praktik under uddannelsesforløbet, danskundervisning og korte vejlednings- og opkvalificeringsforløb. Eriks praktikperiode kan **sammenlagt** have en varighed på **højest** tre mdr. og hver enkelt praktikperiode kan **højest** have en varighed på en mdr. Erik må efterfølgende holde ferie **alt det han vil**, indtil arven er opbrugt og han igen er berettiget til ydelse og tilbud.

Gensidigt samarbejde til glæde for alle

TEKST: MICHALA HØG DAIMAR, SEKRETARIATSLÉDER, DIGITALISERINGSSTYRELSEN

Netværk for digital inklusion består af over 55 organisationer. Det er et forum, der styrker både deltagernes og Digitaliseringsstyrelsens arbejde for, at udfordrede borgere også bliver en del af det digitaliserede Danmark. Ligeværd er del af dette netværk og har præsenteret DigiSafe-app'ens muligheder og udviklingsproces.

I Digitaliseringsstyrelsen har vi gennem en årrække arbejdet med at hjælpe danskerne over på de digitale kanaler. Hvor vi i forbindelse med overgangen til obligatorisk Digital Post og obligatorisk digital selvbetjening arbejdede med borgerne som en samlet gruppe, så har vi i de sidste to år flyttet fokus til de borgere, der er udfordrede i forhold til den digitale kommunikation med det offentlige.

Derfor har Digitaliseringsstyrelsen etableret Netværk for digital inklusion. Netværket består af mere end 55 forskellige organisationer, der beskæftiger sig med grupper af borgere, der er udfordrede på den digitale kommunikation. En af disse organisationer er Ligeværd.

Det er vigtigt for Digitaliseringsstyrelsen, at vores arbejde med it-udfordrede borgere sker i nært samarbejde med de frivillige organisationer. Det skyldes, at de input, vi får fra disse organisationer, er essentielle for, hvordan vi tilrettelægger vores arbejde med hjælp

til de it-udfordrede, så vi sætter de rigtige initiativer i gang.

Netværk for digital inklusion har vist sig som et stadigt mere værdifuldt forum til udveksling af viden om digitale udfordringer for de målgrupper, der er repræsenterede. Vi har også oplevet, at hvor vi i vores arbejde har stort fokus på de forskellige målgrupper og be-

hovet for hjælp til disse grupper, så er der en langt større synergi mellem disse grupper, end vi først havde antaget.

Et godt eksempel på dette er den app, som Ligeværd har udviklet, DigiSafe. Arbejdet blev præsenteret på to møder i Netværk for digital inklusion – først for at præsentere et godt initiativ og siden for at beskrive samskabelsesprocessen. På netværksmøderne viste det sig, at de udfordringer, som Ligeværd har konstateret i forholdet til arbejdet med unge med særlige behov, på mange måder ligner de udfordringer, som gør sig gældende for eks. ældre og flygtninge, selvom målgrupperne er meget forskellige.

Med denne aha-oplevelse i rygsækken inviterede Digitaliseringsstyrelsen Ligeværd med på en rundtur til landets borgerservice og biblioteker, som vi sammen med KL og Centralbibliotekerne tog i oktober. Rundturen bestod både af en præsentation af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi og af workshops om hjælp til it-udfordrede. Ved den lejlighed har Digitaliseringsstyrelsen haft stor glæde af at kunne trække på Ligeværds erfaringer med de unge, der oplever udfordringer med brugen af it.

Vi kan kun bifalde de samarbejds muligheder, som vi har med organisationerne i Netværk for digital inklusion, der kan nå ud til de borgere, som vi arbejder på at hjælpe. Hvis vi kan samarbejde på tværs, genbruge gode løsninger og hjælpe med at få de gode løsninger udbredt til relevante brugere, så kan man vel kun sige, at vores gensidige samarbejde er til glæde for alle. ●

Netværk for digital inklusion giver nye muligheder

Deltagelse i Digitaliseringsstyrelsens netværk for digital inklusion giver Ligeværd mulighed for at gøre opmærksom på de udfordringer, som unge og voksne med særlige behov møder, når de ønsker at benytte sig af det digitaliserede offentlige Danmarks løsninger. Ligeværd bringer viden om borgere med særlige behov ind i denne sammenhæng, og det kan på længere sigt betyde, at nye løsninger i endnu højere grad tager højde for borgere med særlige behovs udfordringer ved at benytte digitale løsninger.

Ligeværd har præsenteret DigiSafe app'ens lærings spil i netværket. App'en støtter kompetencer, der er vigtige for, at kunne være aktive medborgere i den digitale verden. Det viser sig at app'en støtter netop de kompetencer, som flere af netværks organisationers målgrupper også har udfordringer med at mestre. Deltagerne i netværket er repræsentanter for f.eks. flygtninge, hjemløse, indsatte og ældre. Gennem deltagelse i Netværket for digital inklusion, bliver det derved muligt at finde frem til løsninger, der styrker mange målgrupper samt at udveksle løsninger som er udviklet til andre målgrupper. Det giver mu-

ligheder for nye samarbejder på tværs af målgrupper.

Ligeværd har fået mulighed for at præsentere DigiSafe app'en på Digitaliseringsstyrelsens workshops for borgerservice og biblioteker. Workshoppen havde fokus på støtte af borgere, som har svært ved digital kommunikation. Derved fik Ligeværd mulighed for at fortælle om målgruppen i Ligeværd og DigiSafes støttemuligheder til personer, som møder unge og voksne med særlige behov, når de er løbet ind i udfordringer i forhold til det digitaliserede offentlige Danmark. Borgerservice og biblioteker har fået et nyt redskab med DigiSafe app'en, som de kan give borgerne med hjem, hvis de har udfordringer ved at bruge f.eks. NemID. Det får den betydning at endnu flere unge med særlige behov får mulighed for at få kendskab til DigiSafe app'ens lærings spil. Det er Ligeværd's erfaring, at unge med særlige behov ikke selv søger hjælp og ikke er trykke ved at bruge nye løsninger, hvis de ikke introduceres til dem. Derfor har denne mulighed haft stor betydning for spredningen af DigiSafe app'en til unge med særlige behov. ●

Fakta om DigiSafe:

DigiSafe er en gratis app med lærings spil til android og iOS. Det er den huskeseddel som de unge kan bruge på telefonen, når de tager aktiv del i mulighederne i den digitale verden.

DigiSafes lærings spil:

E-handel - Et interaktivt værktøj som fokuserer på at genkende tegn på, hvordan man kan handle mere sikkert på nettet.

NemID - Et interaktivt værktøj som giver forståelsen af, hvordan NemIDs bruger-id, nøglekort og kode bruges, når der logges på NemID.

Sociale medier - Et interaktivt værktøj som fokuserer på privatindstillinger.

Digital post - Et interaktivt værktøj som fokuserer på, hvordan e-Boks åbnes og post findes, samt en guide til øvrige funktioner.

Søg hjælp - En Skype forbindelse til personlig vejledning i brugen af DigiSafe app'en og de udfordringer, som den unge møder, inden for DigiSafes 3 fokusområder. Vejledningen er åben tirsdag kl. 15-17 og torsdag kl. 19-21

Hvorfor en app med lærings spil?

En app er en kommunikationsplatform, som de unge allerede kender og benytter. Den skaber et miljø, som kan åbne den unge for læring. DigiSafes lærings spil motiverer til at gentage spillet, aktiverer den unge og er afvekslende. Erfaringer i Ligeværd viser, at disse faktorer er vigtige for at opnå nye kompetencer. DigiSafe app'en er en huskeseddel, som de unge kan bruge, når de f.eks. skal logge på NemID eller handle på nettet.

LIGE VÆRD AT VIDER

Minister kalder kommuner til orden

Nogle kommuner har åbenbart fortolket loven om tabt arbejdsfortjeneste sådan, at man med skolereformen skal kunne rumme alle børn, og at forældrene derfor ikke har behov for at passe deres barn hjemme. Dermed mener kommunerne, at forældrene ikke har ret til tabt arbejdsfortjeneste. Socialminister Karen Ellemann har i kølvandet på det henvendt sig til landets kommuner med ordene:

”Det er vigtigt for mig at gentage, at det er et klart kommunalt ansvar at sikre, at børn med handicap og deres familier får den hjælp og støtte, de har brug for ud fra en konkret vurdering af det enkelte barns ressourcer og behov. Det gælder også hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste”.

TIL MØDET

HUSK SKIFTESKO!

**TIL DANMARKS AKTIVE HOTEL
OG KONFERENCECENTER**

TIL PAUSEN

**BOOK JERES NÆSTE MØDE, KURSUS
ELLER KONFERENCE HOS OS!**

Vælg en aktiv pause og skab ny energi
og dynamik hos mødedeltagerne!

**RING
PÅ 7586 5533
ELLER LÆS MERE PÅ
VINGSTED.DK**

VINGSTED
hotel & konferencecenter

Tak til Trine Hansen

Ligeværd ønsker at takke Trine Hansen for hendes store indsats som formand for Unge for Ligeværd (UFL) i perioden fra 2011 til 2016 og for hendes indsats i Ligeværds forretningsudvalg. I Trine Hansens periode har UFL udviklet sig meget positivt med nye klubber og aktiviteter, og Trine Hansens ligefremme og venlige væsen har været med til at åbne dørene for UFL. Det er også i Trine Hansens formandsperiode, at projektet DigiSafe, som UFL er en vigtig del af, kom til som et væsentligt aktivt for UFL og for hele Ligeværd.

Tak for indsatsen til Trine og held og lykke med din nye tilværelse i København.

Velkommen til Mette Holm

Landsmødet i UFL valgte 26-årige Mette Holm som ny formand for UFL. Mette er et kendt ansigt i Ligeværd. Vi kender hende alle som et smilende, positivt og imødekommende menneske. Vi er sikre på, at med Mette Holm som formand går UFL en god tid i møde til glæde for UFL's medlemmer. Ligeværd glæder sig til samarbejde med hende som talsperson for landets mange UFLere og UFL-klubber, hvor hun som ansigtet udadtil også vil repræsentere UFL'erne i Ligeværds forretningsudvalg.

Status på projekt ViVirk`R:

Der er nu indgået partnerskabsaftaler i alle fire lokale partnerskaber:

- ViVirk`R Randers med deltagelse af Randers Kommune og Randers Bo- og Erhvervstræning
- ViVirk`r Aarhus med deltagelse af Aarhus Kommune og PGU Hornslet.
- ViVirk`R Ringkøbing-Skjern med deltagelse af Ringkøbing-Skjern Kommune og Erhvervsskolen Vestjylland.
- ViVirk`R Hjørring-Frederikshavn med deltagelse af både Hjørring og Frederikshavns kommuner og PMU Sindal

ViVirk`R forventer, at alle fire partnerskaber har deres plan for det lokale udviklingsarbejde på plads inden juleferien.

Har du lyst til at læse mere om ViVirk`R følg linket: www.ligevaerd.dk/7115

Julelukket på Sekretariatet

Først og fremmest vil Ligeværd ønske alle medlemmer, venner og samarbejdspartnere en glædelig Jul og et rigtig Godt Nytår, som vi håber for alle vil blive et smukt og godt af slagsen med nye aktiviteter og fremskridt for ligeværdigheden i vores samfund.

Sekretariatet er lukket for henvendelser i perioden mellem og Jul og Nytår. Vi besvarelser således ikke telefoniske henvendelser eller mails i den periode, men vender tilbage igen mandag den 2. januar 2017.

Bo/Skole/Job's 25 års jubilæum

Fredag d. 19. august kunne Bo/Skole/Job fejre 25 års jubilæum, og det gik bestemt ikke stille for sig. Gamle elever dukkede talstærkt op, og blandede sig med de nuværende elever, og alle var klar på at fejre og feste.

Vejret var fantastisk, så der blev både spillet rundbold, kongespil og konkurreret i sækkeløb. Der var pandekager ad libitum, både til hovedret og dessert, og der blev

taget godt for sig af retterne. Der var stillet en MySelfie op, så der blev taget flotte og fjollede billeder i et væk, mens gamle videoer og billeder fra gennem tiderne flimrede forbi i baggrunden.

Forstander Jelva Fiskbæk bød alle velkomne, og Charlotte Juul fra det allerførste elevhold overrakte en flot gæstebog, man kunne skrive hilsner i. Gæstebogen skal fremover med til alle Bo/Skole/Job's jubilæ-

er, så vi kan få en herlig gensynsglæde med fortidens hilsner.

Efter maden spillede et liveband salen godt op, og der blev danset til den helt store guldmedalje. Sikke en fantastisk fest.

Bo/Skole/Job vil gerne sige mange tak til alle som deltog og var med til at gøre det til en helt særlig aften. ●

LigeLinie

Ligeværd's frivillige telefontjeneste

I kan ringe hver onsdag mellem 13.00 og 15.30 på telefon 2234 3013 eller sende en mail til: ligelinie@ligevaerd.dk.

Ligeværd mere værd

Værkstedsbaseret undervisning. **FSA** i dansk og matematik.
HÅNDVÆRK & DESIGN - KØKKEN - MUSIK - LANDBRUG
Try Efterskole - Højskolevej 9 - Try - 9330 Dronninglund

// www.tryefterskole.dk // kontor@tryefterskole.dk // tlf 9829 2392 //

Plads til at være

www.tolneefterskole.dk

Sport
Ridning
Landbrug
Musik
Kunst/håndværk
Drama/bevægelse

Tlf. 98930511

Plads til at lære

It/medie
Køkken
Bygge/anlæg
Motor/metal
Natur
Botræning

kontakt@tolneefterskole.dk

Randers Bo- og Erhvervstræning er helhedsorienterede og individuelle revalideringsforløb, til unge med særlige behov.

Uddannelse, bo og erhvervstræning forenes med oplevelser, udfordringer og samvær.

Vi råder over 25 moderne, 1 og 2 værelses lejligheder, bynært placeret i forbindelse med bokollegierne i Adelgade og Vestergade.

Randers Bo- og Erhvervstræning er en del af foreningen Jysk Børneforsorg/fredehjem. www.jyskbørneforsorg.dk

www.boogerhvervstraening.dk ←

RANDERS BO- & ERHVERVSTRÆNING

Adelgade 12 // 8900 Randers // tlf 8640 5544 & fax 8640 5749 // mail@boogerhvervstraening.dk // www.boogerhvervstraening.dk

Årskonference 2016

Torsdag den 17. og fredag den 18. november afholdt Skolesammenslutningen Ligeværd, Foreningen af Uddannelsessteder og Netværket DHI den traditionelle Årskonference i Vingstedcenteret.

Igen i år blev Årskonferencen den store smeltedigel af netværk på tværs af institutioner og foreninger, netværk mellem kollegaer, socialt samvær, holdninger, debatter og workshops om vigtige emner:

- Juridisk workshop
- Socialøkonomisk workshop
- Samskabelse en ny vej til velfærd
- Diamantforløbet - forståelse og håndtering af vrede, vilde og voldsomme unge
- Narrativ praksis i skolen

Knud Aarup, formand for Socialpolitisk Forening holdt et oplæg og indbød deltagerne til debat om udviklingen i de sociale indsatser og vilkårene for helhedstænkning. Dr. med Preben Brandt, tidligere formand for Rådet for Socialt Udsatte, formand for projekt UDENFOR og forfatter til bøger og artikler om hjemløshed og social udsathed, gav Årskonferencens deltagere et indblik i arbejdet med socialt udsatte gennem mange år, og hvordan det er at leve på kanten af samfundet. Jacob Fuglsang, uddannelsesredaktør på Politiken, styrede en paneldebat om, hvordan vi sikrer glidende overgange hele vejen igennem den unges liv, og hvordan laver vi uddannelse for unge med særlige behov.

FUS og DHI afholdt deres generalfor-

samlinger, og SL sit efterårsmøde. Valgene på møderne blev således:

FUS bestyrelse valgte bestyrelse:

- Solveig Vejen, PMU Sindal.
- Claus Tobler, Erhvervsskolen Vestjylland.
- Kim Blach Pedersen, Randers Bo- og Erhvervstræning.
- Heidi Reippurt, Havredal Praktiske Uddannelser.
- Søren Andersen, Grennessminde Taastrup.
- Lisbeth Ø. Holst, PMU Sindal.
- Per Falk, PGU Hornslet.

Suppleanter:

- Thomas Sundberg, PGU Hornslet.
- Paw Koch, Horisonten.
- Malene Nielsen, Erhvervsskolen Vestjylland.

FUS bestyrelse konstituerer sig på førstkommande bestyrelsesmøde.

Netværket DHI valgte bestyrelse:

- *Formand:* Jørgen Christensen, UU København
- *Næstformand:* Preben F. Nielsen, Sydfyns Erhvervsskole
- Ole Lauth, Egmont Højskolen

- Connie Bertelsen, leder Morfar M/K
- Helle Adelborg, borgmester Hvidovre Kommune
- Mikkel Dragsmose, Spinderihallerne
- Poul Erik Clausen, Havredal Praktiske Uddannelser

Suppleanter:

- Chresten Heesgård Ibsen, CHIB Pressebureau
- Karen Plesner, forstander Produktionskolen Mimers Brønd

DHI's bestyrelse konstituerede sig umiddelbart efter generalforsamlingen.

Skolesammenslutningen Ligeværd valgte på efterårsmødet repræsentanter til Ligeværds forretningsudvalg. Valgt blev:

- Nikolaj Schomacker, Waldemarsbo Efterskole
- Jacob Thorning, Gødvad Efterskole

Suppleanter:

- Thomas Frickmann, Aabæk Efterskole
- Jette Christensen, Rødding Fri Fagskole

Formand for Socialpolitisk Forening Knud Aarup: Borgerne har ret til helhed og sammenhæng i indsatsen, men det er der ikke.

Rikke Andersen og Lene Clausen fra Kariseuddannelsen.

Fra workshoppen Diamantforløbet - om håndtering af vrede, vilde og voldssomme unge.

Sonja Milkær i samtale med Henriette Nielsen fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Deltager i Årskonferencen skaber sig overblik over dagens program.

I pauserne med kaffe og kage fortsatte snakken.

Mening er det **allervigtigste**

Kathrine Felland Gunnløgsson er projektmedarbejder i DGI, psykologisk konsulent og blogger – og allervigtigst så er hun mor til to skønne drenge Alfred og August. Da storebror Alfred allerede i vuggestuen fik diagnosen Asperger blev Kathrines forestilling om familieliv, fremtid og opdragelse vendt på hovedet.

TEKST: CHRISTINA QVISTGAARD

For forældre til et barn med særlige behov er Kathrines blog Autismetanken en guldgrube af genkendelse, erfaring og viden om, at man aldrig er helt alene.

Og det er netop en af grundtankerne bag bloggen, som dog startede op med et helt andet fokus.

- Bloggen startede som en helt almindelig familieblog, hvor vores familie kunne

se billeder af Alfred. Men da Alfred gik i vuggestue fik han sin diagnose, og det gik op for mig, at der ville komme til at foregå noget, som ville blive meget vigtigt i vores liv, men som jeg ikke vidste noget om, fortæller Kathrine.

- Jeg begyndte at skrive lidt om autisme og så, at der var nogle vi ikke kendte, der begyndte at læse med. Jeg har brugt det som en slags selvterapi og glemmer nogle gange, at andre læser med. Men jeg deler, fordi der er andre, der sidder og føler sig alene.

I takt med, at flere og flere læsere kom til – måtte Kathrine gøre sig nogle tanker om, hvor åben man har lov at være, når det involverer andre mennesker. I dette tilfælde hendes søn.

- Jeg lægger det ansvar på mig selv, at Alfred ikke skal kunne læse noget om sig selv, han ikke vil kunne tåle. Det er vigtigt, at han ikke føler sig udleveret. Vi har et åbent og respekt-

fyldt forhold til hinanden, og jeg vil gerne vise, at jeg er den tillid værdig, fastslår Kathrine.

Fokus på de små ting

Netop kommunikation og respekt gennemsyrrer hele fortællingen om familiens forhold til hinanden. Der er fokus på de små detaljer og på den positive tilgang til udfordringer og svære tider.

- Vi er en autistisk familie," siger Kathrine, men vi har også August som ikke skal føle sig forsømt. Det er vigtigt for os at fremhæve det positive ved autisme. Alfred har jo en hjerne, der er 1 ud af 100. Men August skal ikke føle, at han har fået nittehjernen. Da han var mindre spurgte han, hvorfor han ikke havde autisme. I dag bekymrer han sig mere om sin storebror. Han har jo oplevet ting, der er voldsomme.

Der bliver hele tiden lagt vægt på, at August ikke skal defineres gennem Alfred, men også med erkendelsen af at autisme bare fylder meget – og at åbenhed er vigtig. Derfor har Kathrine blandt andet holdt foredrag om hjernen og autisme for Augusts klasse.

Med mulighed for at Alfred får en af-

Kathrines sønner August og Alfred

Alfred er sammen med sin gamle støttepædagog. Det gør en kæmpe forskel. Dels ved vi, at han er sammen med en kompetent voksen. Dels laver han noget, han godt kan lide.

*Blogger og psykologisk konsulent
Kathrine Felland Gunnløgsson*

lastningsdag en gang imellem, er der også tid til at tilgodese Augusts behov. Aflastningen har også vist sig at være en mulighed for de to brødre til at foretage sig noget meningsfyldt sammen, forklarer Kathrine.

- Alfred er sammen med sin gamle støttepædagog. Det gør en kæmpe forskel. Dels ved vi, at han er sammen med en kompetent voksen. Dels laver han noget, han godt kan lide. Fx tager de på netcafe. Og Alfred er mere og mere begyndt at invitere August med, fordi han faktisk tænker over, hvad der betyder noget for hans lillebror, fortæller hun.

Mening med alt

Meningsfyldte relationer og meningsfyldte fællesskaber er i det hele taget noget, Kathrine beskæftiger sig med. Både professionelt og personligt. Som projektmedarbejder i DGI, arbejder hun med at give sårbare børn og unge en lettere indgang til foreningslivet. Gruppen er sværere at få i gang med idræt – og en dårlig oplevelse kan gøre fravalget permanent, siger Kathrine. De unge skal have en fornemmelse af, at det giver mening at dyrke idræt.

Kathrine er også med i A-team, som er et løbehold og en forening for mennesker med autisme eller ADHD diagnoser, deres familier og fagfolk. Medlemmerne kan finde øvelser og træningsprogrammer på hjemmesiden – og efterfølgende mødes med andre ved løb og events. Alfred gider ikke løbe, fordi det ikke giver mening for ham, forklarer Kathrine. Og mening er altafgørende for de sårbare børn og unge.

- Det er så svært for dem at danne meningsfyldte fællesskaber. Vi skal hele tiden have fokus på, at det skal give mening for dem. Fx har Alfreds klasse lavet en filmklub, men gennem det får de også talt sammen," uddyber hun.

- Vi lavede også en Poke Walk igennem A-team. Og fordi der var et formål med gåturen gav det noget fællesskab.

Inklusion eller ej

Alfred går i dag på specialskole, dog via en omvej igennem den almene folkeskole. Og det fungerede bare ikke for ham. Han trives ikke – og 'når man ikke trives, lærer man ikke', slår Kathrine fast. Inklusion er, i følge hende, blevet et svævende begreb, som ingen rigtig ved, hvad betyder, og som

man mangler ressourcer og præmisser til at skabe. Alfreds skole har fokus på autismespektret, og bliver på den måde en normal skole for ham.

- I de ældre klasser, bliver der samarbejdet med de almindelige skoler og ungdomsklubber, så de får chance for at prøve nogle ting og vælge til og fra. Det er inklusion, der giver mening.

Muligheden for at vælge til og fra, er også en del af vejen til større selvforståelse og selvstændighed. Så selvom det er fristende at tegne vejen op helt til den når horisonten, så er man nødt til at lade sit barn slå sig og fejle og gå forkert, råder Kathrine.

- Unge med særlige behov har ofte et meget tilrettelagt liv. Vi har det nok lidt med at tage initiativet lidt fra dem og glemme, at de skal have lov til at være i deres eget liv. Hvis de skal lære selvstændighed, skal vi også en gang imellem afvente. Udfordringen er, at det kan tage tid – og det gør os usikre som forældre. Vi har det med at tænke, at der er en sten på skinnerne, som vi må fjerne, så vores lille tog kan køre videre, lyder den kærlige opsang fra Kathrine Felland Gunnløgsson. ●

Virksomhedsnær undervisning giver **positiv selvforståelse**

TEKST OG FOTO: CHRISTINA QVISTGAARD

Grantoftegaard er et af Sjællands største økologiske landbrug. Men det er også meget mere. Det er en socialøkonomisk virksomhed, drevet af en almennyttig fond, hvor overskuddet ryger direkte tilbage til driften. Det er en besøgs gård, hvor forældre og bedsteforældre har mulighed for at lære børnene om vigtigheden af at passe på miljøet. Og så er det et sted fyldt med muligheder for de lidt mere 'skæve' personligheder.

På markerne og i staldene, i køkkenet og cafeen og i gårdbutikken, finder man Grantoftegaards fagpersonale. Men de er ikke alene om at drive den store gård, der ligger som et centralt punkt i landsbyen Pederstrup i Ballerup.

STU elever, EGU elever, unge i gang med uddannelsesafklaring og borgere i beskyttet beskæftigelse blander sig med de ansatte, som alle har en faguddannelse bakket op af pædagogiske kurser. STU-delen har kørt i 3 år og tæller i øjeblikket 6 elever. Skolefagene som dansk og matematik klares på Grantoftegaards egen skole, men den praktiske læring foregår i landbrugsvirksomheden, fortæller direktør Marianne Stenkjær.

- Vi er først og fremmest en virksomhed, og alt hvad der foregår her udspringer fra virksomheden, forklarer hun, det er en fordel for os, at vi kan bruge det virksomhedsnære i undervisningen.

- Det betyder meget for vores elever, at der er et produkt i den anden ende. For nogle af dem, bliver det hele deres liv, så meget går de op i det. Det bliver deres identitet med dertil hørende kæmpe ansvarsfølelse, fortsætter pædagog Tina Danmark.

En del af noget større

Mange af de unge, der bliver en del af Grantoftegaard-familien, har ofte ikke set på sig selv med positive briller. De er sjældent blevet mødt med realistiske krav eller forventninger, men det gør man meget ud af at ændre på. Her hjælper fortællin-

gen om miljø og økologi med at give de unge fornemmelsen af at være en del af noget større og vigtigt.

- De er meget stolte af at være med til at passe på vores fælles drikkevand, siger Marianne Stenkjær, vi stiller krav og har forventninger til dem, men ikke nogle, de ikke kan honorere. Vi møder dem med rummelighed og realisme og accepterer deres skævheder.

På Grantoftegaard har man erfaring med, at kombinationen af arbejde og skole virkelig rykker eleverne videre. Nogle endda til at få papir på deres færdigheder. På gårdens skole kører der FVU og AVU klasser og 9. klasses undervisning i dansk og matematik. Undervisning der for en del udmønter sig i en afgangseksamen fra VUC i Lyngby, hvor eleverne har mulighed for at gå til eksamen som privatister.

Generalister ikke specialister

Med så mange ben at stå på, beskriver man sig selv som generalister, fortæller socialrådgiver Louise Tilsted.

- Vi er ikke kun et STU sted. Vi har forskellige tilbud og samarbejder med mange forvaltninger, og det giver os virkelig en styrke i forhold til de unge, der afslutter STU. Vi kan køre dem igennem et forløb, hvor de er realistisk afklaret, når de afsluttes her, forklarer hun, afklaringen af de unges fremtidige uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder vægter vi højt og fra kommunal side er det noget, der bliver sat pris på, fordi man ikke behøver at køre hele afklaringsmøllen en gang til et andet sted.

Med virksomheden som omdrejningspunkt er eleverne en del af et arbejdsmiljø fremfor et ungdomsmiljø. Dyrene skal have mad, butikken skal åbnes til tiden og de besøgende skal have en god oplevelse.

- De bliver ikke en del af et decideret ungdomsmiljø, fortæller Tina Danmark, men vi samler STU'erne til ungdomsaktiviteter og samarbejder fx med lokale sportsforeninger, så de også får den vigtige del med sig.

Generelt opererer man på Grantoftegaard med en ide om, at alle kan bidrage med noget og finde værdi i deres indsats samtidig med, at de bliver del af et større fællesskab. ●

På egne ben i sommerferien:

Heste, tøsesnak og mere selvtillid

Der er langt mellem tilbuddene om ferie på egne ben, når man er ung og har særlige behov. Ligeværd har besøgt en ridelejr i Tolne Skov, hvor seks piger med ben i næsen – og udfordringer i bagagen – har været alene afsted i fire dage.

TEKST OG FOTO: CHARLOTTE ARENFELDT

- Jeg ved ikke, om min sadel er spændt godt nok, siger Nanna, der er ved at gøre Ganti klar til dagens første ridetur. Straks går Line bag om sin egen hest og over til Nannas og spænder sadlen et hul ind, så den ikke rutter rundt på den tålmodige islandske hest.

Det lyder måske ikke som noget særligt, men det skal med, at Lines syn er meget begrænset. Det kræver dog en særlig indsats, at få øje på det, for hun henter selv sin hest fra fold, strigler, sadler op og rider sikkert afsted med de andre ud i skoven. I både skridt, trav og galop.

Vi er på ridelejr i Tolne Skov. Leder og indehaver af lejren, Jeanette Kapper Holtegaard, er til daglig lærer på Tolne Efterskole, og herfra kender hun de fleste af de

i alt seks piger på ridelejren. Hun underviser dem i ridning på efterskolen, og her i ferien er de på ridelejr på hendes gård fra mandag middag til torsdag eftermiddag.

Fem af de seks piger har særlige udfordringer og behov. Den sidste er lillesøster til en anden deltager, og har fået lov at komme med de store piger på rideferie.

Forældrene ville blive overraskede

Pigerne er mellem 15 og 17 år, og for dem alle gælder, at det er første gang, de er helt på egne ben i sommerferien. En af pigerne har været på Blå Kors' sommerferie, en anden har været på rideferie med sin mor som støtte, men her er de "sig selv", som de siger. Og det er ikke så ringe, kan man godt fornemme.

Snakken går. Fniseriet ligeså. Der er drengesnak og hemmelige billeder på mobilen. Men først og fremmest er der heste og frihed.

- De får en masse selvværd og selvtillid, siger Jeanette Kapper Holtegaard, ikke bare på grund af hestene, men også fordi her klarer de næsten alting selv. Selvfølgelig med mig på sidelinien. Jeg tror, deres forældre ville blive overraskede over at se, hvor meget de rent faktisk er i stand til, når de skal, og når de samtidig er trygge. Det er lige fra at hjælpe til i køkkenet til at huske at børste tænder. Her er de på lige fod, og de glemmer lidt, at de har nogle særlige udfordringer. De er bare hestetossedede teenagetøser for fuld udblæsning.

Tøseriet får lige lidt ekstra næring, da

Hvad synes du om at være på ridelejr?

Rhine, 16 år:

Det bedste har nok været bare at være sammen med de andre. Jeg har lært to nye piger at kende. Det er dejligt, at de andre ligner en selv. Heste er noget særligt. Det, du gør, smitter af på hesten, fx hvis du er bange. Hesten læser nærmest dine tanker, og det nytter slet ikke at råbe eller græde. Man taler til hesten med hele kroppen.

Mathilde, 15 år:

Det bedste var, da vi vaskede hestene, og da vi flettede dem. Vi har alle sammen fået en yndlingshest, min hedder Erdla.

Læs mere om
ridelejr i Tolne Skov på
www.rideterapitolne.com

Jeanette, som afslutning på ugen uddeler goodiebags med lidt til den søde tand og velduftende prøver fra Matas.

Seriøst, har vi spist en hel tube remoulade?

Det er sidste dag på lejren. Afskedsfrokosten står på bordet, og det er tid til at gøre status på ugen. Jeanette laver et kort resume: - Vi har lavet bål og spist pandekager, vi har vasket hestene og flettet dem, vi har pudset sadler, vi har redet om dagen, vi har redet om aftenen, vi har redet kort og vi har redet langt. Til gengæld synes jeg ikke, vi har sovet så meget.

Der grines. - Er der mere remoulade, spørger Nanna. - Nej, det er det sidste, svarer Jeanette. - Seriøst, har vi spist en hel tube?! - Ja, appetitten fejler ikke noget.

Men det allerbedste, synes jeg, har været, at I har været gode mod hinanden, slutter Jeanette.

- Hvis du holder det igen næste år, kommer jeg, siger en.

- Så vil jeg gerne blive en uge mere, siger en anden, og til næste år, vil vi gerne ud at bade med hestene.

Jo det tegner til, at der også er basis for en ridelejr til næste år.

Fri for mobberi

Pigernes forældre og kontaktpersoner begynder at dukke op, heriblandt Lines mor, Irene Gaardahl.

Hvad betyder det for forældrene med sådan et ferietilbud, hvor den unge kommer ud på egen hånd?

- Der er jo ikke så mange muligheder,

siger Irene Gaardahl og fortsætter, Line er svagtseende, og det gør jo, at man som forælder er bange for, at hun bliver drillet, hvis hun kommer ud blandt alle andre unge. Det er den største angst. Lines lillebror har været afsted selv på fodboldskole flere gange, men Line har aldrig før været alene afsted.

Lines mor bliver rørt. Der er mange følelser i spil, når man skal give slip på et barn med særlige behov.

- Men det er godt for hende at komme afsted selv. Hun skal jo også have en identitet uden mig, for vi hænger altid sammen.

Der bliver uddelt krammere til højre og venstre. - Tak for nu, kan I have det godt, siger Jeanette, der er sket meget på de fire dage, jeg kan næsten ikke kende jer - I var jo helt rene, da I kom!" ●

Nanna, 16 år:

Det bedste har været veninderne. Men også hestene. Jeg har redet fire forskellige. Det gode ved heste er, at hvis man er ked af det eller sur, så vender det 180 grader. Det er umuligt at være sur sammen med heste. En dag blev min hest forskrækket, men jeg blev på ham og fortsatte turen.

Line, 17 år:

Vi har haft et godt samarbejde vi piger. Det er hyggeligt, at vi er en lille gruppe, man lærer hinanden bedre at kende. Jeg har oplevet meget, og jeg har redet tre heste.

UDDANNELSE VOKSEN LIV JOB

På Linieskolen sammensætter du din egen linje ud fra dine interesser og faglige mål. Hos os får du høj faglighed og personlig udvikling!

STU er også en mulighed

Ring og få mere information, eller tjek vores hjemmeside: www.linieskolen.dk

Østergade 77 · 8370 Hadsten
tlf. 8698 0145 · www.linieskolen.dk

Vi er en af de **friefagskoler.dk**
Gør en forskel

Trivsel 10. klasse
Dansk
Idræt
Mediefag
Psykologi
Kreativitet
Kost & sundhed
Madlavning & gastronomi
Parat til erhvervsuddannelse
Engelsk & matematik
Musik & Samspil
Design
Klar dig selv

Bliv SELVKØRENDE i eget liv!

et vigtigt sving på vejen...

Find os på www.røddingfrifagskole.dk

NYE MULIGHEDER

**MUSIK IT TRÆVÆRKSTED NATUR
SY & MALEVÆRKSTED BOTRÆNING
METALVÆRKSTED RIDNING
FOLKESKOLENS AFGANGSPRØVE
TECHNO & BEATS KØKKEN
WELLNESS IDRÆT JAGTTEGN**

VENNER FOR LIVET

Sofie Riffbjerg Efterskole

Efterskole for unge med særlige behov!
sofieriffbjerg.dk telefon: 54 43 21 26

Styrker til din fremtid!

**Vi vinder nederlag
til styrker.**

**Vi skaber udvikling - både
fagligt, personligt og socialt.**

Har du lyst til at:

- Møde nye mennesker
- Få bedre selvværd
- Rode med biler
- Arbejde med træ
- Blive dygtig i et køkken
- Ride, fiske, gå på jagt, dyrke sport...
- Tage på studieture
- Få gratis kørekort
- Og lære en masse samtidig...

**Spring-
brættet**
STU · AFKLARING · PROJEKTSKOLE

Bavsøvej 25 · 9632 Møldrup · www.springbrættet-stu.dk
Tlf.: 40 42 26 05 · e-mail: info@sb-stu.dk

WALDEMARSBO EFTERSKOLE

WWW.WALDEMARSBO.DK

FAXE LADEPLADS

56716388

Prøvefri specialefterskole, der tilbyder differentieret undervisning til elever med særlige behov. Skolen har plads til ca. 55 elever og er også indrettet til elever med fysiske handicaps.

STUBBEKØBING
EFTERSKOLE

Mød os på www.stubbekoebing.dk eller Facebook
Tlf.nr. 5444 1700 -

Aabæk Efterskole

Danmarks ældste praktiske Efterskole

8 Linjer:

Jordbrugslinje
Ridelinje
Kunst og medielinje
Musik og dramalinje
Køkkenlinje
Jagt og fiskerilinje
Håndværkerlinje
Ildrætslinje

Forbereder dig til fremtiden

Efterskolen Østergård er en efterskole for elever med særlige forudsætninger for læring. Hos os vægter vi de praktiske, kreative og musikke fag, hvor de bærende elementer i vores pædagogiske arbejde er struktur og forudsigelighed.

På Efterskolen Østergård arbejder vi ud fra værdierne respekt, tryghed, ansvar og ligeværd.

Gennem mange års erfaringer har vi skabt et trygt læringsmiljø, hvor glæden, trivslen og fællesskabet er i centrum. Det sikrer,

at eleverne udvikler personlige, sociale og faglige kompetencer.

Vores målsætning med eleverne er, at de skal udvikle alsidige evner som mennesker og medborgere. Vi forbereder vores elever til fremtiden.

"En oplevelse for livet"

Scan koden for at besøge siden for kommende elever.

Østergårdstræde 42, 4735 Mern
Tlf. 55 39 61 30
www.efterskolenostergard.dk

Høng Erhvervsskole

Døgn- og dagtilbud til unge med særlige behov

- i aldersgruppen 15-22 år med udfordringer af social, boglig eller indlæringsmæssig karakter

- 6 forskellige faglige værksteder
- Botræningsværksted
- Intern boglig skole
- BOUNDERSVNING, UDLSNING, BOFÆLLESSKAB OG STØTTE/KONSULENTYDELSE
- Fritidsliv, rejser og praktik
- STU – både som dag- og døgntilbud

På Høng Erhvervsskole arbejder vi ud fra en anerkendende tilgang – inspireret af selvpædagogikken – ligesom vi tilstræber et helheds- og ressourceorienteret syn på vores elever.

Høng Erhvervsskole er en privat selvejende institution godkendt af Socialtilsyn Øst efter Servicelovens § 66 og 107.

Høng Erhvervsskole
www.hoeng-erhvervsskole.dk
Kulbyvej 7-9 4270 Høng

Tlf. 5885 2032 – E-mail. administration@hoeng-erhvervsskole.dk

fagskole.nu

BLIV PARAT TIL JOB & LIV

Viden, venskaber, færdigheder
og erfaring. Kom videre
med et forløb på
Sorø Fri Fagskole.

SORØ
Fri fagskole

Holbergsvej 7 / 4180 Sorø
5783 0102 / mail@fagskole.nu

PLADS TIL AT VÆRE
LYST TIL AT LÆRE

ÆRØ EFTERSKOLE

På Ærø Efterskole kan alle være med.
Vi er en efterskole med praktiske
værksteder og vægten på trykt
fællesskab.

LÆS MERE PÅ
WWW.AEROE-EFTERSKOLE.DK

TRANDERUPGADE 59
5970 ÆRØSKØBING

TLF.: 62 52 17 24
AEROE@AEROE-EFTERSKOLE.DK

pmu

I Nørre Nebel ligger det skønneste hus

Nu kan alle medarbejdere, skoler og
uddannelsessteder i LigeVærd også leje

Klittinghus

Læs mere og book Klittinghus på
www.pmu.dk/klittinghus

Tinnetaard
Bo- & Erhvervsskole

Tinnetaard tilbyder:

- STU-uddannelse
- Landbrug, 70 ha
- Økologisk ægproduktion
- Skovbrug, 50 ha
- Køkken- og servicemedhjælperlinje
- Landbrugs- og skovbrugs-
medhjælperlinje
- Mekaniker-, håndværker- og
pedelmedhjælperlinje
- Køkken- og botræning
- Skole med tablets og IT
- 6 heste, egen ridehal
- Interne praktikker
- Eksterne praktikker
- Lån af mountainbike og scooter
- Hjælp til erhvervelse af kørekort
- Undervisning efter mesterlære-
princippet

Tinnetaards bomuligheder:

- Ungdomskollegium - trin I
- Nr. 29 - botilbud - trin II
- Vongegaard - botilbud - trin III
- Selvstændige lejligheder - trin IV

På Tinnetaard er der egen ungdoms-
klub, og der er mulighed for at af-
prøve forskellige boformer efter indi-
viduelle behov og ønsker.

For mere information:

Tinnetaard Bo- & Erhvervsskole
Hammervej 28
7173 Vonge
Tlf. 76709191
info@tinnetaard.dk

Bofællesskaberne Belvedere og Enemærket

Enemærket 5, 5700 Svendborg
Tlf. 62 22 42 81 - www.enemærket.com

BOTILBUD

STU

UDDANNELSESAFKLARING

ERHVERVSAFKLARING

Finderup Efterskole

- er en specialefterskole for unge mellem 14 – 18 år.
- vi tilbyder nærhed og støtte til den enkelte elev i en tryk hverdag, som er præget af skolens kristne grundlag.
- i undervisningen er der fokus på både de boglige, de kreative og de praktiske fag.

Adresse:

Herborgvej 7, Finderup, 6900 Skjern, Tlf.: 97 36 28 00
E-mail: info@finderupefterskole.dk,
Hjemmeside: www.finderupefterskole.dk
Forstander: Karen Bastrup

BO SKOLE JOB

Det virkelige liv på hver sin måde

BO/SKOLE/JOB er et helhedsorienteret tilbud for unge over 18 år, med behov for en særlig indsats - på vej mod uddannelse eller beskæftigelse, herunder unge med udfordringer i retning af ADHD eller autismespektrum forstyrrelser.

- Botræning (interne)
- Hjemmevejledning (eksterne)
- Udviklingsorienterede forløb målrettet uddannelse eller job.

Alle forløb foregår i samarbejde med det lokale erhvervsliv og ordinære uddannelsesinstitutioner.

Vil du vide mere?

Se vores hjemmeside på www.boskolejob.dk eller kontakt os på info@boskolejob.dk eller tlf. 8680 4522. Stavangervej 9, 8600 Silkeborg

PGU Rosenholm

En helhedsorienteret uddannelse til unge med særlige behov.
Afklaringsforløb efter Lov om Aktiv Beskæftigelse (LAB).
Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU).
Ressourceforløb.

Vi har:

- Træværksted, bygningsvedligeholdelse og pedel
- Gartneri, væksthuse, frilands- og anlægsgartneri
- Kantine - katedrift i storkøkken
- Medielinie multimedieværksted

Bofællesskaber med botræning og vejledning.
Et ungdomsmiljø, hvor de unge har et selvstændigt liv i samspil med andre unge. Aktive fritidstilbud i samarbejde med foreningslivet og ungdomsskolen.

PGU Rosenholm Banevej 2, 8543 Hornslet, tlf. 86 99 56 00, www.pgu.dk

PGU Rosenholm

KARISE EFTERSKOLE www.karise-efterskole.dk

For elever med særlige læringsforudsætninger

KARISEUDDANNELSEN www.kariseuddannelsen.dk

STU - Helhedsorienteret særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse

FORKANTEN www.forkanten.dk

Et inkluderende botilbud

KULTURHUSET LEOPOLD www.kulturhusetleopold.dk

Beskæftigelses tilbud - Socialøkonomisk virksomhed

en fælles vej
til voksenlivet

Munkegården

Et helhedsorienteret uddannelses-, arbejds- og bosted for unge 17-29 årige med særlige læringsforudsætninger.

Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Afklaringsforløb (LAB)

Beskyttet beskæftigelse

Mulighed for at vælge undervisning inden for dansk, regning, it og engelsk. Forskellige fritidsaktiviteter såsom musik, kreaværksted, dart, bordtennis, café og meget mere...

3 forskellige værksteder:

JORDBRUG
landbrug & haveservice

LEVNEDSMIDDEL
køkken & rengøring

HÅNDVÆRK
bygge/anlæg & motor/metal

DSI Munkegården
Rugårdsvej 205
5464 Brenderup

tlf. 64 44 13 83
www.munkegaarden.dk

Se video om os
ved at scanne koden

Klintebjerg Efterskole - naturlig-vis

Klintebjerg Efterskole
er et undervisningstilbud til unge
med generelle eller specifikke
indlæringsvanskeligheder...

Klintebjerg Efterskole

er en prøvefri efterskole, hvor den praktiske indfaldsvinkel til undervisningen er højt prioriteret. Eleverne vælger efter interesse hvilket værksted de ønsker at modtage undervisning på.

Klintebjerg Efterskole

har et elevgrundlag på 85 elever og er organisatorisk opdelt i 4 linier, som er undervisningens centrale udgangspunkt.

Linieundervisningen skal sammen med resten af dagens indhold af undervisning, aktiviteter og pædagogisk tilrettelagt samvær, danne grundlag for den helhedsorienterede indsats, der bliver tilbudt skolens unge.

På alle linier vægtes den praktiske undervisning med udgangspunkt i skolens almindelige fag, såsom:

- Dansk
- Matematik
- Engelsk
- Samfundsfag
- Traktorkørekort
- Musik/drama
- Idræt
- Jagttegn
- Dykkercertifikat

kontor@klintebjerg-efterskole.dk

STU-VORDINGBORG

På 21'eren hjælper vi unge med særlige behov til at udfolde deres potentialer, med henblik på at leve et meningsfuldt voksenliv. Hos os er man "i lære som voksen".

I trygge rammer bidrager vi til at opbygge selvværd, selvtillid og sociale færdigheder.

I særlige behov ser vi særlige evner, vi finder nye veje, skaber udvikling og gode historier – så eleven bliver stolt og glad i sin hverdag.

- STU som Botilbud eller Dagtilbud
- Fællesskab
- Botræning
- Tryghed
- Ansvar
- I LÆRE SOM VOKSEN

Goldschmidtsvej 12
4760 Vordingborg
Tlf. 55 34 07 30
enogtyveren@enogtyveren.dk
www.enogtyveren.dk

GRATIS bisidderordning

Ligeværd tilbyder gratis bisidderordning til unge med særlige behov, deres familier eller pårørende.

Kontakt Ligeværd for at finde ud af, om der er en bisidder i dit lokalområde.

Ring eller skriv:
Tlf.: 8620 8570
ligevaerd@ligevaerd.dk

Helle for fællesskab og udvikling

Efterskoleophold for unge med særlige behov

Kom og vær en del af vort fællesskab og få nye venner

Du møder en prøvefri efterskole med praktiske og kreative undervisningslinjer, hvor vi har fokus på livsglæde og din personlige udvikling.

Læs mere på:
www.efterskolenhelle.dk

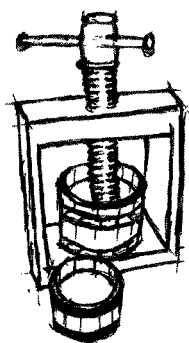

Efter endt efterskoleophold er det muligt at fortsætte videre i vort STU-tilbud, der består af undervisning, bo- og jobtræning samt individuel vejledning mod en meningsfuld tilværelse.

StruerSkolen

– en af de Frie Fagskoler

I 2015 starter StruerSkolen op med to nye, spændende skolekoncepter. Parat til Erhvervsuddannelse og På vej til Job, Bolig, Uddannelse. Læs mere om de nye uddannelser på vores hjemmeside, StruerSkolen.dk

Det Gamle Mejeri

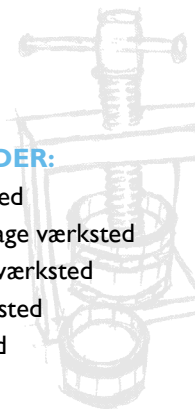
Ølufgårdsvej 11 · Vester Nebel · 6715 Esbjerg N
Bo- & Uddannelsessted · Vi gør det teoretiske praktisk

Vi modtager unge mennesker hele året!

Vi tilbyder STU-uddannelse til unge fra 16 år med særlige behov. Vi tilbyder både dagtilbud og boophold.
www.dgm.nu · dgm@dgm.nu · tlf. 75 16 93 94

VÆRKSTEDER:

Smedeværksted
Træ og montage værksted
Det Grønne værksted
Køkken værksted
Multiværksted

Idrætsakademiet – Center for Ungdomspsykiatri og Recovery

Vi er et højt specialiseret tilbud til børn, unge og yngre voksne med psykiatriske problematikker og psykiske sårbarheder.

Vi tilbyder helt individualiserede forløb med fokus på udvikling af de ressourcer, der også ligger i diagnosebillederne, afstigmatisering, recovery, uddannelse og personlig/ social udvikling.

Vores forskellige tilbud henvender sig også til unge med Autismespektrumforstyrrelser og andre gennemgribende udviklingsforstyrrelser.

Vi har tilbud om både psykologisk og psykiatrisk behandling, bistand og udredning.

- Skoleafdeling med undervisning jf. folkeskoleloven
- STU-uddannelse med bl.a. idrætslinje, studielinje, frisør- og kosmetologilinje, vagt- og sikkerhedslinje, kreativlinje og meget andet.

- Fritidstilbud med musik, kreative og sociale tilbud. Praktisk støtte til hverdagen m.m.
- Støttekontaktordninger og mentorstøtte (kørsels- og henteordninger).
- Ressourceforløb, jobtræning, aktivering og afklaring
- Psykiatrisk/psykologisk behandling, udredning og bistand.

Vi lægger stor vægt på samarbejde, dokumentation, fleksibilitet og har mulighed for at tilrettelægge helt særlige og fleksible forløb. Vi arbejder opsøgende, fastholdende, ressourcefokuseret og vægter ejerskab, empowerment og afstigmatisering betydeligt.

Vores undervisningsmiljø er præget af en ikke-klientgørende tilgang, er meget roligt, forudsigeligt og ikke-konfliktfyldt.

Se mere på www.idraetsakademiet.dk eller kontakt os på 44440304 eller 40418832.

Kom gerne til en rundvisning, forbesøg, praktikforløb eller kontakt os for en afklarende samtale.

IDRÆTSAKADEMIET • VESTERLUNDVEJ 20,1. • 2730 HERLEV • TLF. 44 44 03 04 • WWW.IDRAETSAKADEMIET.DK

**NYT LINJEFAG!
DYRELINJE!
FRA SOMMEREN 2016:
SEJLKURSER!**

Horisonten
20 min. syd for Køge

Alle faciliteter i
overskueligt bymiljø og
lige ved offentlig transport

Linjefag

Turisme
Medier
Kunst
Friluftsliv
Håndværk
Jord-til-bord

MÅLGRUPPE
Unge med gennemgribende
udviklingsforstyrrelser og/eller
andre læringsvanskeligheder

METODER
Praksislæring og mesterlære

WWW.HORISONTEN.DK

Elmelund

Elmelund er et helhedsorienteret tilbud til unge med særlige behov

Vores målsætning er, at den unge får så meningsfyldt og selvhjulpent et liv som muligt. Det gælder bo- og arbejdsmæssigt samt socialt.

Naturkraft - en socialøkonomisk virksomhed under Elmelund med base i Nationalpark Thy.

De unge bor i et af vore bofællesskaber og modtager støtte efter Servicelovens §85.

Vi har også et netværk af private og offentlige praktiksteder.

Erhvervsafdækningen foregår bl.a. i interne praktikker i Thy.

Endvidere tilbydes aktivitets- og samværstilbud. Her ansættes de unge i Thy Skovservice, som er en del af Thy Naturkraft.

Kastet 13 • 7700 Thisted • Tlf. 9791 2423
elmelund@mail.tele.dk • www.elmelund-jbf.dk

Erhvervsskolen Vestjylland – et moderne og udviklende tilbud med unikke rammer og faciliteter for eleverne.

Vi vægter

- Social samt personlig udvikling og trivsel
- Høj faglighed og kvalitet i tilbuddet
- Udvikling af individuelle kompetencer
- Helhedsorienteret fokusering, bo, uddannelse, job
- Et tilbud tilpasset den enkeltes behov

Uddannelseslinjer

- Køkken og service
- Landbrug
- Håndværk
- Naturpleje

Opkvalificering og individuelle uddannelsesplaner, med afsæt i den enkeltes ressourcer.

Erhvervsafklaring med indbyggede virksomhedspraktikker i mange erhvervsretninger bl.a. butik, lager, børnehave, gårde og værksteder. Kombineret værksteds- og teoriundervisning.

Vestergade 42 • Borris • 6900 Skjern • Tlf.: 89 93 40 50

ERHVERVSSKOLENVESTJYLLAND.DK

Venner for livet - værksteder for fremtiden!

www.fenskaer.dk - 9789 1177

**VIL DU
MED TIL NYE
OPLEVELSER?**

Besøg Egmont Højskolen på www.egmont-hs.dk

LANDMAND GRØN PEDEL MEDHJÆLPER

HAVREDAL
praktiske uddannelser

Ulvedalsvej 30-34 | 7470 Karup J. | Tlf.: 86 66 22 68 | detny@havredal.dk | havredal.dk

LEDERER

TEKST AF: NIKOLAJ SCHOMACKER, MEDLEM AF FORRRETNINGSUDVALGET, REP. FOR SL

Specialefterskolernes trylledrik

Landets efterskoler og specialefterskoler har en "trylledrik" bestående af lige dele trivsel og faglighed. Det er en sammensætning skolerne værner om, og essensen af arbejdet og filosofien bag skolernes succes.

Og specialefterskolerne oplever en stigende søgning landet over. Årsagen til dette kan skyldes flere ting, udover en særlig historie bag hver enkelt elev, der ønsker at gå på en af landets specialefterskoler. Men jeg mener også der er nogle overordnede årsager til den stigende opmærksomhed, som måske blandt andet skyldes manglen på sammenhæng mellem trivsel og faglighed i andre dele af skoleverdenen.

Den måde begrebet "inklusion" er blevet håndteret på er nok én af de faktorer, som gør sig gældende. Specialpædagogisk undervisning i folkeskolen har siden 2012 været udsat for en kraftig omvæltning. Nogle tilbud blev nedlagt, andre har samlet alt ét sted - sikkert med de bedste intentioner. Nogle elever har sikkert haft gavn af den struktur, mens andre har følt sig sat overfor udfordringer, som de har haft svært ved at overskue.

Skolereform har også haft en vis indflydelse på søgningen. Den har ikke vundet hverken elevernes eller deres forældrenes hjerter. Nye begreber, som understøttende undervisning, lektiecafe og lange skoledage, har ikke været tænkt ordentligt igennem.

En tredje ting, som har haft indflydelse på specialefterskolernes genvundne succes er, at skolerne er blevet dygtigere til dels at tilrettelægge undervisningstilbud, dels at inkludere et større spektrum af elever, og dels at flere specialefterskoler har åbnet muligheden for prøver. Tidligere var flertallet prøvefrie. Men da flere af de unge i dag både har lyst, viljen og færdighederne til at tage en eller to af

folkeskolens prøvefag for fx 9. klasse (FP9), har flere specialefterskoler i dag gjort dette muligt.

Vi undgår ikke at se på de store krav, der stilles børn og unge i dag. De er ambitiøse og arbejdssomme. Men jeg oplever en tendens til, at dette 12-tal popper op alle vegne. Både som prøveresultater hos nogle og som en målsætning hos andre. Er karaktræsset blevet dagens målsætning? Og hvor placere det vores elevgruppe? Det er ikke karakteren, der gør os dygtige, ligesom det ikke er diagnosen, som definerer hvem vi er. Så hvorfor dette blinde fokus?

Set på de bløde værdier, handler det oftest om det vi skal undgå. Undgå mobning, undgå vold og undgå alt mulig andet. Det handler sjældent om, at opnå. Opnå trivsel, opnå glæde eller opnå fællesskab. Det er der ikke tid til, hvis de faglige mål skal nås. Skolen har i dag det ene fokus, der handler om, at eleverne skal blive fagligt dygtige – og gerne indenfor de tidsintervaller, der allerede er fastsat. Hvordan eleverne så har det rent følelsesmæssigt, er ikke på samme dagsorden. Dette, selvom alle intelligente mennesker ved, at det er sundest når trivsel og faglighed følges ad. Det er sundest for alle unge, ikke mindst børn og unge med særlige behov, der ikke har ressourcerne til karaktræsset og ofte bliver isoleret, som dem der ikke slår til og magter skolen.

Og hvad angår efterskolernes trylledrik: opskriften ikke er hemmelig, som i Asterix, og vi så hellere end gerne, at hele skolesystemet adopterede tænkningen om sammenhæng mellem trivsel og faglighed, men vi passer og plejer den, og vi sætter straks en "gryde" over, hvis vi oplever at den er truet. ●

LIGEVÆRD • MERE VÆRD

Landsforeningen LigeVærd ● UFL – Unge for LigeVærd ● FUS – Foreningen af Uddannelsessteder
● DHI – Netværket Den Helhedsorienterede Indsats ● Sammenslutningen af Skoler under
LigeVærd ● B-U-S – Bo- og Udviklingsfonden for borgere med særlige behov

AL HENVENDELSE TIL: FORENINGSFÆLLESSKABET LIGEVÆRD, VEJLBJERGVEJ 8A, 8240 RISSKOV, LIGEVÆRD@LIGEVÆRD.DK, TLF. 8620 8570.